

Anu Kamppari

APUA, MITÄ MÄ TEEN?

Isosen opas Kangasalan seurakunnalle

Opinnäytetyö

CENTRIA AMMATTIKORKEAKOULU

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma

Huhtikuu 2014

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Yksikkö	Aika	Tekijä/tekijät
Humanistinen ja kasvatustieteiden yksikkö, Ylivieskan yksikkö	Huhtikuu 2014	Anu Kamppari
Koulutusohjelma		
Kansalaistoiminta ja nuorisotyö		
Työn nimi		
APUA, MITÄ MÄ TEEN? Isosen opas Kangasalan seurakunnalle		
Työn ohjaaja	Sivumäärä	
KT Reetta Leppälä	31 + 29	
Työelämäohjaaja		
Marko Sagulin, nuorisopastori Kangasalan seurakunta		
<p>Opinnäytetyöni oli Kangasalan seurakunnalle toteutettu isosen opas nimeltään Apua, mitä mä teen?! – neuvot, niksit ja ylimmät ohjeet Pyysalon isosille. Isosen oppaalle oli tarvetta, koska isosten tiedoissa huomattiin olevan puutteita. Sen lisäksi isosilla on paljon asioita muistettavana leireillä. Edellinen isosille tarkoitettu materiaali oli liian laaja mukana kuljetettavaksi. Tämä uusi isosen opas sisältää yksityiskohtaisia käytännön ohjeita. Oppaan tekstit kirjoitettiin lyhyeen muotoon, jotta ohjeet ovat nopeasti luettavissa. Isosen opas tehtiin koolta pieneksi, jotta isosten olisi helpompi pitää sitä mukana.</p> <p>Opasta testasivat käytännössä rippileirin isokset. Heidän antamansa palaute oli positiivista. Heidän mielestään ohjeet olivat selkeästi ja yksinkertaisesti kirjoitettu. Oppaasta löytyi myös muutamia heille uusia asioita. Isokset pitivät hyvänä asiana, että oppaan avulla kaikki saavat saman ohjeistuksen.</p>		
Asiasana		
isostoiminta, kirkon nuorisotyö, leirielämä, opaskirja, vapaaehtoistyö		

ABSTRACT

CENTRIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES Humanities and Education, Ylivieska	Date April 2014	Author Anu Kamppari
Degree programme Civic Activity and Youth Work		
Name of thesis HELP, WHAT AM I GOING TO DO?! A guidebook for volunteer youth workers in the parish of Kangasala		
Instructor Ed. D Reetta Leppälä	Pages 31 + 29	
Supervisor Marko Sagulin, youth pastor at the parish of Kangasala		
<p>The subject of this thesis was to create a guidebook to young confirmed volunteers in the parish of Kangasala. The guidebook is called Help, what am I going to do?! – hints, tips and the main instructions for young confirmed volunteers in Pyysalo facility center. A guidebook was needed because the youth workers had noticed that young confirmed volunteers were lacking knowledge. Additionally young confirmed volunteers have plenty of things to remember on a camp. The previous material for young confirmed volunteers was too large to carry with. This new guidebook contains detailed practical instructions. The text in the guidebook is brief, in order to make the instructions easily accessible. The guidebook was also designed to be small, so that young volunteers could carry it with them.</p> <p>Practical test was performed by young volunteer workers at a confirmation camp. Feedback from them was positive. In their opinion the instructions were written in a clear and simple way. There was also some new information on the guidebook. They thought it was a good thing that with the help of the guidebook, everybody will get the same instructions.</p>		
Key words camp life, church youth work, guidebook, volunteering, young confirmed volunteers		

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	1
2 VAPAAEHTOISTYÖ	2
2.1 Vapaaehtoistyön merkitys	2
2.2 Vapaaehtoistyö seurakunnassa.....	4
3 ISOSTOIMINTA.....	7
3.1 Isostoiminnan historia	7
3.2 Isostoiminnan merkitys.....	8
3.3 Isostoiminnan suosioon vaikuttavat tekijät.....	10
3.4 Isostoiminnan haasteet	12
3.5 Kangasalan seurakunnan isostoiminta	13
4 KEHITTÄMISTEHTÄVÄT.....	16
5 ISOSEN OPPAAN SUUNNITTELU JA TOTEUTUS	17
5.1 Isosen oppaan suunnittelu.....	17
5.2 Isosen oppaan toteutus.....	18
5.3 Nuorten osallistuminen isosen oppaan toteutukseen	20
6 ARVIOINTI	23
7 POHDINTA	28
LÄHTEET	30

LIITTEET

1 JOHDANTO

Ensimmäinen kerta isosena. Mä oon niin innoissani, mutta vähä myös jännittää. Osaankohan mä mitään? Muistankohan mä mitään, mitä iskossa opetettiin? Kaikki muut tuntuu osaavan ja muistavan kaiken. En mä kehtaa kysyä, että ne ei pidä mua ihan tyhmänä.

Näin on varmasti moni aloittava isonen ajatellut, kun ensimmäinen leiri on ollut alkamaisillaan. Vaikka isokoulutuksessa annetaan valmiuksia toimia leirillä, saattaa epävarmuus silti ottaa vallan isosesta leirin alkaessa. Monet käytännön asiat ovat ryhmien varassa, joista isokset ovat vastuussa. Isonen ohjaa ryhmätöitä ja vuorollaan valvoo esimerkiksi leiriläisten uintia (Harjunpää, Paananen, Parviainen, Saarainen & Issakainen 2001, 11.)

Isosena toimiminen on lähellä sydäntäni. Olen kokenut nuoruuteni parhaimmat hetket toimiessani isosena ja siksi tahdon auttaa nykyisiä ja tulevia isosia. Isosten vapaaehtoistyöllä on todella suuri merkitys seurakunnille. Isosten työtä tulisi helpottaa ja auttaa monin eri tavoin ja toivon, että tästä isosen oppaasta (LIITE 1) tulee yksi tällainen apuväline. Suomessa isokoulutuksen aloittaa noin 27 000 nuorta vuosittain. Isostoiminta on vapaaehtoistyötä parhaimmillaan. Sen vuoksi käsitellen opinnäytetyössäni myös vapaaehtoistyötä. (Isokset luovat henkeä ja kantavat vastuuta 2014.)

Isosen opas on hankkeistettu Kangasalan seurakunnalle. Alkusysäyksen oppaalle antoi kesällä 2013 esille tulleet puutteet isosten tiedoissa. Isosen opas palvelee niin uusia kuin vanhojakin isosia. Siitä tulee lyhyt ja ytimekäs kuvaus kaikesta, mitä isosen pitää tietää.

2 VAPAAEHTOISTYÖ

Vapaaehtoistyö on käsitteenä suomalaisille suhteellisen tuttu. Monet ovat tavalla tai toisella henkilökohtaisesti olleet mukana. Yleisesti yhteiskunnan keskeinen kannattavuuden mittari on raha. Joskus voi kohdata ihmisiä, jotka oudoksuvat ajatusta ajan ja energian uhraamisesta toisten hyväksi ilman rahallista korvausta. Vapaaehtoistyön tavoitteet ja periaatteet ovat aivan jossain muualla. Monet ihmiset käyttävät aikaansa toimien vapaaehtoisena. Se tarjoaa vaihtoehdon voiton tavoittelulle. Toiminnan takana on monesti jokin arvopohja, jonka edistämiseksi ihmiset antavat aikaansa ja taitojansa. (Lipsanen 2012, 17 – 19.)

Vapaaehtoistyön yhteydessä käytetään käsitteitä vapaaehtoistyö ja vapaaehtoistoiminta. Vapaaehtoistyöllä tarkoitetaan yksilön tai ryhmän toimintaa, jota tehdään omasta halusta. Vapaaehtoistoiminta puolestaan tarkoittaa järjestöjen ja seurakuntien järjestämää vapaaehtoistyötä. (Koskiaho 2001, 16.) Vapaaehtoistoimintaan tullaan vapaaehtoisesti, kuten nimi sanookin. Vapaaehtoistoiminta ei vaadi ammatillista tietoa, vaan sitä tehdään ihmisen tavallisten tietojen ja taitojen mukaan, kunkin toimijan oman elämänkokemuksen pohjalta. (Harju, Niemelä, Ripatti, Siivonen & Särkelä 2001, 34.)

2.1 Vapaaehtoistyön merkitys

Vapaaehtoisuus pohjautuu siihen, että ihmiset auttavat toisiaan ja huolehtivat yhteisistä asioista. Suomessa on tehty vapaaehtoistyötä jo pitkään. Talkoot, vapaapalokunnat, diakoniatyö ja kerhojen ohjaus ovat vain esimerkkejä valtavasta vapaaehtoistyön määrästä. Vapaaehtoistoimintaa järjestävät monenlaiset yhteisöt. Vapaaehtoistyöllä on suuri merkitys ihmisten elämään. Elämämme olisi sisällöllisesti

köyhempää, jos emme toimisi yhteiseksi hyväksi. Sen vuoksi on tärkeää, että vapaaehtoistoimintaa järjestetään monien eri tahojen kautta. (Harju 2004.)

Erilaisten kokemusten jakaminen on tärkeä osa vapaaehtoistyötä. Vapaaehtoistoiminnan avulla voi tutustua erilaisiin toimiin sekä saada kokemusta eri tehtävistä, vaikka ei olekaan ammattilainen. Nykyisessä työelämässä on lähes mahdotonta saada työpaikkaa ilman koulutusta tai kokemusta. Vapaaehtoistoiminnan kokemuksista voi olla hyötyä hakiessa töihin tai opiskelemaan. (Lipsanen 2012, 17 – 19.) Vapaaehtoistyötä tehdään monenlaisten ihmisten kanssa. Tämän ansiosta sosiaaliset taidot kasvavat ja erilaisuuden ymmärtäminen lisääntyy. Tällaiset taidot ovat aina tarpeen työelämässä. Näin myös nuorena isosena toimiminen voi auttaa myöhemmin työelämässä. (Eriksson & Ropo 2001, 51.)

Vapaaehtoistoiminnan tärkeänä päämääränä on omatoimisuuden ja osallistumismahdollisuuksien lisääminen. Ihmisten yhteisöllisyyden tarpeisiin vastataan, koska he saavat toteuttaa itseään vapaaehtoistoiminnan kautta. Kansalaisten omaehtoista toimintaa motivoi kestävän kehityksen ja tulevaisuuden puolustaminen sekä inhimillisyyden korostaminen. (Harju ym. 2001, 31 - 32.)

Vapaaehtoistoiminta voi olla organisoitua tai epävirallista. Organisoitua vapaaehtoistoimintaa tapahtuu pääasiallisesti järjestöissä ja seurakunnissa. Epävirallisesti vapaaehtoistoimintaa tapahtuu ihmisten välisessä toiminnassa, ystävien, perheen ja naapureiden kesken. Nykyään vapaaehtoistoiminnan organisoiminen on vaikeutunut. Vapaaehtoisten motivointiin pitää käyttää entistä enemmän aikaa ja resursseja. Lyhytaikainen vapaaehtoisuus on suosiossa eli ihmiset eivät halua sitoutua yhteen tehtävään pitkäksi aikaa. (Harju 2004.)

Vapaaehtoisten motivaatiolla on suuri merkitys vapaaehtoistoiminnalle. Motivaatio on vapaaehtoistoiminnan ydin, mutta samalla siitä muodostuu myös riski jatkuvuudelle. (Yeung 2005, 83.)

2.2 Vapaaehtoistyö seurakunnassa

Seurakuntien käytössä on 150 000 – 200 000 vapaaehtoista, riippuen tilastointitavasta. Seurakuntien vapaaehtoistoiminta toteuttaa työ – ja palvelumuotoina hyvinvointivastuuta. Näiden muotojen yhteinen periaate on tasavertaiseen ihmisten väliseen kanssakäymiseen perustuva ajattelu. Seurakuntien vapaaehtoistoiminnassa työtä tehdään yksilön tai yhteisön hyväksi. Tällä tavoin tuetaan seurakuntalaisten omaa auttamishalua. (Harju ym. 2001, 66.)

Vapaaehtoistyön voisi luokitella diakoniatyön alaiseksi. Kirkkojärjestykseen on kirjattu, että seurakunnan jäsenten tulee harjoittaa diakoniaa, johon kuuluu avun antaminen. Vapaaehtoistoiminta on avun antamista parhaimmillaan. (Harju ym. 2001, 66.) Auttamisessa on yksinkertaisimmillaan kyse suhteesta toisiin ihmisiin. Ihminen on saanut Jumalalta lahjana lähimmäisiin suuntautuvan auttamisenhalun. (Harju ym. 2001, 27.)

Seurakuntalaiset tekevät tärkeää ja vastuullista työtä toimiessaan monilla eri seurakunnan työaloilla. Näistä esimerkkinä ovat aikuis- ja diakoniatyön tukihenkilötoiminta ja yhteisvastuukeräys, varhaisnuorisotyön kerho- ja pyhäkouluohjaajatoiminta sekä nuorisotyön isostoiminta. (Harju ym. 2001, 66.) Isoskoulutus muodostaa rungon Suomen seurakuntien nuorisotyölle. Isoskoulutukseen osallistuu vuosittain yli 20000 nuorta ja siten koulutus on Suomen laajinta vapaaehtoistyönkoulutusta. Isoskoulutettavista suurin osa vielä jatkaa isosena. (Niemelä 2002, 20–21.)

Rippikoulu perustuu pitkälti vertaisoppimiseen ja se on hyvin paljon isosten ansiota. Isokset ovat usein vain vuoden tai kaksi rippikoululaisia vanhempia. Nykyään lähes jokaisessa seurakunnassa koulutetaan isoseksi haluavia nuoria, mikä mahdollistaa sen, että isosille voidaan antaa vastuuta. Onnistunut rippikoulutyö takaa isostoiminnan jatkuvuuden. (Rippikoulu ja isokset 2014.) Isosista puhuttaessa ajatellaan usein vain rippikoulua. Isosia käytetään myös varhaisnuorten ja lasten leireillä sekä heidän apuaan tarvitaan myös kerhonohjaajina ja pyhäkouluissa. (Niemelä 2002, 21.)

Vapaaehtoistoiminnalla on monia periaatteita. Niistä useat sopivat myös isostointaan. Yksi näistä periaatteista on ihmisten välinen vastavuoroisuus. Isostointinnassa on suuri merkitys toisten ihmisten kanssa työskentelyllä. Töitä tehdään sekä leiriläisten että vetäjien kanssa, joten vuorovaikutus on hyvin tärkeää. Isona toimiessa on tärkeää olla vuorovaikutuksessa myös toisten isosten kanssa. Tällä voi olla suuri vaikutus leirin toimintaan. Kun isosten välinen kanssakäyminen on kunnossa, niin kaikki saavat siitä iloa. (Harju ym. 2001, 34.)

Toinen vapaaehtoistoiminnan periaatteista on tasa-arvoisuus ja ihmisten erilaisuuden arvostaminen. Isosen täytyy kohdella kaikkia tasa-arvoisesti sekä tulla toimeen monenlaisten ihmisten kanssa. Isosen on hyvä ymmärtää, että erilaisuus on rikkaus eikä heikkous. Tasa-arvoisuuden lisäksi oleellinen vapaaehtoisuuden periaate on puolueettomuus. Vaikka isonen edustaa seurakuntaa, hän kuitenkin toimii omana itsenään. Hänen tulee arvostaa ihmisten oikeutta omiin mielipiteisiinsä. Vapaaehtoisena toimiessa on tärkeää olla puolueeton, vaikka toisen ihmisen valinnat eivät omasta mielestä näyttäisikään hyviltä. (Harju ym. 2001, 34 – 35.)

Kirkkohallituksen helmikuussa 2008 hyväksymän Meidän Kirkko – strategian osana toteutettiin Kirkkohallituksen toiminnallisen osaston toimesta seurakuntien

vapaaehtoistoiminnan kehittämistä tukeva hanke. Hankkeen tavoitteena oli saada seurakunnan työntekijöille lisää taitoja, jotta he osaisivat ohjata ja tukea vapaaehtoisia. Hankkeen puitteissa perustettiin useaan seurakuntaan erilaisia tiimejä, joiden tarkoituksena on kehittää vapaaehtoistoimintaa eri seurakuntien kesken. Hankkeen ansiosta vuonna 2011 kirkon kansalais- ja vapaaehtoistoiminnan foorumi kokoontui ensimmäistä kertaa. (Haastettu kirkko 2012, 65.)

Seuraavassa kappaleessa käsittelen tarkemmin seurakunnan suurinta yksittäistä vapaaehtoistyön muotoa, isostoimintaa.

3 ISOSTOIMINTA

Ensimmäiset leirimuotoiset rippikoulut järjestettiin vuonna 1937. Kukaan ei varmasti tiennyt, että kokeilulla olisi kirkkohistoriallinen merkitys. Seurakuntien kaksi nykyistä menestystuotetta olivat tuolloin jo idullaan: leirimuotoinen rippikoulu sekä isostoiminta. (Porkka 2005, 82–84.)

Isot ovat rippikoulun onnistumisen vetovoima. Heillä on tärkeä rooli rippikoulussa. Isosten aitous ja innostus saavat rippikoululaisetkin mukaan leirin tunnelmaan. Tässä ei häiritse yhtään se asia, että isot ovat monesti vielä keskeneräisiä. Heidän innokkuutensa on todiste siitä, että kirkon sanomalla on merkitystä tämänkin päivän nuorelle. (Harjunpää, Paananen, Parviainen & Saarainen 1994, 12.)

Isosena toimiminen on omasta tahdosta nousevaa, seurakunnan organisoimaa toimintaa. Rahallisen korvauksen maksaminen isosille on seurakuntakohtaista. Mahdollista rahallista korvausta ei kuitenkaan Kirkon sopimusvaltuuskunnan ohjeiden mukaisesti kutsuta palkaksi, koska isonen ei ole työsuhteessa seurakuntaan. Näin ollen isostoimintaa voidaan kutsua vapaaehtoistoiminnaksi, vaikka he saavatkin palkkaa. (Porkka 2004, 50.)

3.1 Isostoiminnan historia

Isosia oli rippileireillä jo 1930 – ja 1940 – luvuilla. Nykyisten isosten edeltäjinä voidaan pitää Suomen Kristillisen Ylioppilasliiton koulutyttöleireillä syntynyttä isosisko perinnettä. Heidän velvollisuuksissaan oli huomattavasti yhteistä nykyisosen tehtävien kanssa, mm. iltaohjelmien valmistaminen ja pienryhmän oh-

jaaminen. Järjestäytyneenä työmuotona isostoiminta alkoi 1960 – luvulla. Seuraavan kymmenen vuoden aikana koulutettiin jo yli 6000 isosta. (Porkka 2005, 82–84.)

Isoskäytäntö kehittyi yhdessä leiririppikoulun kanssa. Isosia alettiin ottaa leiririppikouluun mukaan entistä enemmän. Myöhemmin isosia alettiin myös kouluttaa, koska heitä yksinkertaisesti tarvittiin. Tarvetta tällaiselle vapaaehtoistyöntekijäryhmälle oli, koska seurakunnan työntekijät olivat usein ikänsä vuoksi kaukana nuorten maailmasta. Leirimuotoisia rippikouluja ei olisi pystytty pitämään ilman isosia, joten isostoimintaa voidaan ajatella yhtenä syynä rippikoulun menestykseen. Ilman isosia leireistä olisi jäänyt puuttumaan merkittävä osa. (Porkka 2005, 82–84.)

Piispankokous hyväksyi vuonna 1973 Rippikoulun kokonaissuunnitelman. Se merkitsi rippikoulun ja isoskäytännön yhtenäistymistä maanlaajuisesti. Isostoiminnan alkuaikoina oli tavallista, että isoskoulutukseen pyrittiin. Koulutukseen hyväksyttiin vain niitä, joilla oli työntekijän mielestä kykyjä ja lahjoja isosena toimimiseen. Tuolloin kaikki koulutetut pääsivät isoseksi, koska isosia oli vähemmän. Nykyään isoskoulutukseen saavat osallistua kaikki rippikoulun käyneet nuoret. Karsinta tapahtuu siinä vaiheessa, kun isosia valitaan leireille. (Porkka 2005, 91.)

3.2 Isostoiminnan merkitys

Monissa seurakunnissa isostoiminnan vetovoimaisuus nähdään keinona, jolla nuoria saadaan sitoutumaan seurakunnan toimintaan. Isostoiminta mahdollistaa rippikoulun aikana käynnistyneen hengellisen kasvun jatkumisen. Isoskoulutus madaltaa myös seurakunnan toimintaan osallistumisen kynnystä, jolloin seurakunnan toimintaan on helpompi tulla myöhemminkin. Isokset ovat samaistumis-

kohde muille nuorille ja malli nuoresta kristitystä. Isostoiminta on mielekästä seurakuntatoimintaa myös kodin näkökulmasta. Isostoimintaan osallistuminen ei enää leimaa nuorta, sillä isostoiminnalla on hyvä maine aikuistenkin keskuudessa. Rippikoulun tavoin isostoiminta on osa nuorisokulttuuria. (Porkka 2004, 38.)

Suomessa rippikoulun suosio on pysynyt edelleen hyvin suurena viime vuosikymmenten ajan. Nuorista suurin osa haluaa käydä leiririppikoulun. Tästä syystä isosia tarvitaan vuosittain paljon. (Niemelä 2007, 6 – 7.) Isostoiminnan merkitys vaihtelee seurakunnittain. Monissa seurakunnissa isostoiminnalla on merkitys seurakunnan ja kirkon tulevaisuuden turvaajana. Isostoiminnan avulla seurakunta elävöityy ja tarjoaa nuorille mahdollisuuden löytää oma paikkansa seurakunnan palvelijoina. Joissakin seurakunnissa isostoiminta on irrallaan muusta seurakunnan toiminnasta ja isosia käytetään vain rippikoululeireillä. (Porkka 2004, 38.)

Rippikoulun vetäjän voi olla hankalaa päästä lähelle nuoria, joten isokset toimivat linkkinä rippikoululaisten ja vetäjien välillä. Rippikoululaiset saattavat torjua vetäjien tutustumisyrietykset varsinkin leirin alkuvaiheessa. Erityisesti tässä tilanteessa isosilla on suuri merkitys. Isokset ovat lähempänä nuorten maailmaa, joten leiriläisten on helpompi mennä isosten luo. Isokset voivat myös välittää leirin tunnelmia vetäjille, sillä he huomaavat ja saavat tietoonsa asioita, jotka eivät normaalisti kulkeudu vetäjille asti. (Harjunpää ym. 1994, 12.)

Myönteinen rippikoulukokemus vetää nuoria isostoimintaan. Tämän vuoksi isostoiminta on monelle reitti seurakuntaan. Rippikoulun ja isostoiminnan kautta nuori alkaa ymmärtää, mikä on seurakunta ja miten se toimii. Nuori huomaa, että seurakunta ei ole vain kirkkorakennus tai kirkkoherranvirasto. Se on myös yhteisö, johon kuuluu tavallisia ihmisiä. Isokset näyttävät omalla esimerkillään, että seu-

rakunta on hyvä paikka myös nuorelle. Kun nuoret kokoontuvat leirin jälkeen tapaamaan toisiaan, ovat isokset tärkeässä asemassa. (Harjunpää ym. 1994, 12; 72.)

Isostoiminta tarjoaa nuorelle tilaisuuden etsiä omaa itseään. Hän laajentaa elinpiiriään ja hakee suuntaa omaan elämäänsä. Isostoiminnan avulla nuori saa pohtia omaa suhdettaan Jumalaan ja seurakuntaan. Kysymyksille ja epäilyille pitää antaa tilaa, koska nuori on monesti pyörällä päästään ja tarvitsee aikuisen apua. Isostoiminnan tarkoituksena on opettaa ja auttaa nuoria kasvamaan kristittyinä. Aikuisten vastuulla on luoda ilmapiiri, jossa nuoret uskaltavat kysyä ja kohdata uusia puolia itsestään. Isostoiminnan tuella nuoret löytävät itsestään tiedot ja taidot joilla he pärjäävät niin isosena kuin yleensäkin elämässä. (Harjunpää ym. 1994, 14.)

3.3 Isostoiminnan suosioon vaikuttavat tekijät

Isostoiminta muodostaa useissa seurakunnissa nuorisotyön kulmakiven. Se kokoaa ison osan edeltävien vuosien rippikoululaisista. Tärkeimpänä vaikuttajana isostoiminnan suosioon ovat vakituiset työntekijät. Kun isostoiminnasta vastaava työntekijä on tuttu, on isoskoulutuksen aloittaminen helpompaa. Jos työntekijä vaihtuu usein, nuorille ei synny samanlaista tunnesidettä työntekijään ja seurakuntaan. Siitä syystä isostoimintaan osallistuvien määrä helposti vähenee. Myös vanhempien isosten rekrytoinnilla on merkitystä isostoiminnan suosioon. Kun nuori kuulee toiselta, kokeneemmalta nuorelta isostoiminnasta, on sillä suurempi merkitys kuin jos tiedotus olisi vain työntekijöiden varassa. (Porkka 2005, 100 – 101.) Yksi merkittävimmistä syistä lähteä isoseksi on halu päästä uudesta leirille, koska oma rippileiri oli niin hyvä ja silmiä avaava kokemus. Isostoiminnan hyvällä maineella on suuri vaikutus isoseksi hakeutumiseen. Isostoiminnan kautta nuori saa uusia ystäviä, saa viettää aikaa muiden samanikäisten kanssa sekä tutus-

tuu seurakunnan toiminnan muotoihin. Isostoiminnan kautta nuori oppii ryhmänohjaustaitoja, joita tarvitaan aikuiselämässäkin. (Porkka 2009, 318 – 319.)

Isostoiminnan suosioon vaikuttavat myös isosen henkilökohtaiset syyt ja motivaatio. Noin kolmasosa isoskoulutettavista on orientoitunut erittäin aktiiviseen toimintaan. He ovat kiinnostuneita tekemään yhteistyötä rippikoululaisten, toisten isosten ja vetäjien kanssa. He osallistuvat innokkaasti kaikenlaiseen toimintaan. Tällaiset isokset ovat hyvin aktiivisia isosryhmän vaikuttajia. Toisella kolmasosalla isostoimintaan lähteneistä syyt ovat olleet sosiaaliset. Mahdollisesti heidän ystävänsä ovat lähteneet mukaan isostoimintaan. Ystävien lisäksi muutkin ovat kannustaneet heitä osallistumaan isostoimintaan. Syynä saattaa olla myös se, että loma-ajalle ei ole välttämättä muuta mielekästä tekemistä. Joillakin isostoimintaan lähtevillä on hengellinen motivaatio. Heillä on halu oppia teologista sisältöä ja mahdollisesti kerrata rippikoulussa oppimiaan asioita. (Porkka 2009, 325.)

Isostoiminnan suosion takana on onnistunut rippikoulu. Vuonna 2002 yli 60 % isoskoulutuksen käyneistä nuorista toimi myös isosena. Rippikoulun aika on yksi nuoren elämän suurista käännekohdista. Isostoiminnan avulla nuoren elämään tulee uutta sisältöä. Nuori oppii uusia taitoja ja sen kautta saa lisää motivaatiota. Isostoiminnan avulla sosiaaliset suhteet muuttuvat. Siellä nuori tutustuu uusiin ihmisiin ja tätä kautta saa uusia ystäviä. Isostoiminnan parissa on mukava viettää vapaa-aikaa ja se tuo vastapainoa arkielämälle. (Porkka 2004, 13.)

Rippikoulu on säilyttänyt suosionsa Suomessa vuosien saatossa. Vuonna 2007 88,5 % ikäluokasta kävi rippikoulun. Vastaava prosenttiosuus vuonna 2011 oli 86,2 %, mikä oli luterilaisen kirkon kaikkein maiden rippikouluista korkein osallistumisprosentti. Vertailun vuoksi Ruotsissa rippikoulun kävi 32 %, Norjassa 65 % ja Tanskassa 73 %. Rippikoulumuodoista leiririppikoulu oli ylivoimaisesti suosi-

tuin; 92 % nuorista valitsi leirimuotoisen rippikoulun. Tästä syystä isostoimintaa tarvitaan jatkuvasti. (Haastettu kirkko 2012, 150–151.)

3.4 Isostoiminnan haasteet

Isostoiminnassa tulee eteen erilaisia haasteita ja vaikeuksia. Ihmisten parissa työskentely voi olla välillä uuvuttavaa. Isokset ovat leirillä töissä periaatteessa 24 tuntia vuorokaudessa. Heidän täytyy olla jatkuvasti valppaana. On siis tärkeää, että isosilla on tarvittaessa mahdollisuus saada lepoa sekä tukea omaan toimintaansa. Asioista keskusteleminen muiden isosten ja vetäjien kanssa voi ratkaista monia ongelmia. Isosta ei jätetä yksin ongelmiensa kanssa. Ongelmanratkaisua on tarpeellista käydä läpi jo isoskoulutuksen aikana, jotta leirillä ei tule yllätyksiä. (Harju ym. 2001, 35.)

Joskus vetäjien oletukset ja vaatimukset voivat olla liian korkeita isosten ikään nähden. Isokset elävät eri kehitysvaiheissa ja pystyvät ottamaan vastuuta eri tavalla. Vetäjien ja isosten voi olla hyvä keskustella yhdessä, mitä he toivovat yhteiseltä leiriltään. Joku tarvitsee enemmän tukea kuin toinen ja vetäjien tulisi ottaa tämä huomioon. Jos leirillä on vaikeuksia ryhmän tai vetäjien kanssa, nuori saattaa pettyä itseensä. Vetäjien tehtävänä on huolehtia, että myös isosilla on myönteinen kokemus rippikoulusta. Positiiviset muistot lujittavat seurakuntaan kuulumista. (Harjunpää ym. 1994, 13.)

Isostoiminnassa palkkiot eivät ole kovin suuria, joten rikastumisen toivossa ei kannata lähteä isostoimintaan mukaan. Rahallisen korvauksen vähyyteen nähden isosilla on suhteellisen paljon vastuuta jo nuorella iällä. Leireillä jokaisella isosella on vastuullaan oma ryhmänsä. Monelle nuorelle se on ensimmäinen kerta, kun he ovat vastuussa toisesta ihmisestä. Se voi olla raskas taakka kantaa. Leirien lisäksi

moni isonen toimii kerhonohjaajana. Kerhossa hänellä on vielä enemmän vastuuta kuin leirillä. Isosen täytyy ottaa vastuu suuremmasta ryhmästä ja yleisesti lapset ovat nuorempia. Kuitenkin käytännön työssä oppii kaikkein parhaiten. Kun nuori saa harjoitella ryhmänohjaajataitojansa käytännössä, hän pystyy käyttämään niitä myöhemminkin elämässään. (Köykkä 2014, 42.)

3.5 Kangasalan seurakunnan isostoiminta

Kangasalan kunta sijaitsee Pirkanmaalla, Tampereen naapurissa. Kangasalan seurakunnassa oli jäseniä vuoden 2013 lopussa 24 114, joka on noin 80 % kunnan väkimäärästä. Työntekijöitä Kangasalan seurakunnassa on lähes 100. Heistä varhaisnuoriso- ja nuorisotyössä on yhteensä 6 henkilöä. (Kangasalan seurakunta 2014a.)

Kangasalan seurakunta järjestää monenlaisia leirejä, joilla tarvitaan isosia. Tällaisia ovat mm. perheleirit, varhaisnuorten leirit, lasten leirit, vanhempi-lapsi leirit sekä rippileirit. Suurimmalla osalle Kangasalan seurakunnan järjestämistä leireistä valitaan isoset hakemusten perusteella. Vuonna 2014 isoshakemuksessa oli kaiken kaikkiaan 26 leiriä, joille sai hakea. Näiden leirien lisäksi Kangasalan seurakunnassa järjestetään joitakin leirejä, joille isosia pyydetään erikseen, eikä niille haeta etukäteen. (Kangasalan seurakunta, nuorisotyö 2014.) Kangasalan seurakunnan leireistä lähes kaikki järjestetään Pyysalon toimintakeskuksessa. Varsinaisen leirijakson lisäksi suurimmalla osalla rippileireistä on viikonloppuleiri, jossa myös tarvitaan isosia. (Kangasalan seurakunta 2014b.)

Kangasalan seurakunnassa järjestetään isoskoulutus, joka kestää yhteensä puolitoista vuotta. Isoskoulutusryhmä kokoontuu joka toinen viikko iltakoulutuksiin. Koulutus sisältää kolme ilmaista koulutusleiriä, joilla harjoitellaan erilaisia isosen taitoja. Kangasalan seurakunnan isoskoulutukset ovat erittäin suosittuja. Isoskou-

lutettavia on niin paljon, että ensimmäisen vuoden jälkeen koulutettavat pääsevät pääasiallisesti varhaisnuorten- ja lastenleireille. Rippileiripaikat ovat varattu isoskoulutuksen kokonaan suorittaneille nuorille. Ensimmäisen kesän jälkeen isoskoulutus jatkuu vielä puolen vuoden täydentävällä lisäkoulutuksella, jossa syvennetään kesän aikana opittuja taitoja. Jokainen isoskoulutuksen suorittanut saa todistuksen, josta on hyötyä muuallakin kuin seurakunnan isostoiminnassa. (Kangasalan seurakunta, nuorisotyö 2014.)

Kangasalan seurakunnan isoskoulutukseen kuuluu myös harjoitustehtäviä, jotka täytyy suorittaa koulutuksen aikana. Harjoitustehtävät suoritetaan joko isoskoulutuksen iltakoulutuksessa tai muussa aiemmin ilmoitetussa paikassa, esimerkiksi isoskoulutusleirillä. Yhtenä harjoitustehtävänä on toimia isoskoulutuksessa vastuuryhmässä. Vastuuryhmän tehtävinä on leikin ohjaaminen isoskoulutuksen keskellä, pienen näytelmän esittäminen sekä loppuhartauden pitäminen. Vastuuryhmän kolme tehtävää jaetaan tasaisesti kaikkien ryhmässä olevien kesken ja samalla huolehditaan, että ne kaikki tulevat tehtyä. Vastuuryhmässä toimitaan keran molempina koulutusvuosina. (Kangasalan seurakunta, nuorisotyö 2014.)

Toisena harjoitustehtävänä on leirihartauden pitäminen. Isoskoulutusleirillä jokainen isoskoulutettava pitää hartauden koulutuksellisista syistä. Hartauden pitäminen voi kuulostaa pelottavalta ja siksi sen harjoittelu tuttujen koulutus-kavereiden kanssa tekee siitä helpompaa. Hartaudet pidetään pienissä ryhmissä, joissa jokainen saa vuorollaan vinkkejä oman hartautensa toteutukseen. Jokaisessa ryhmässä on mukana leirin vetäjä, jolla on enemmän kokemusta hartauksien pitämisestä. Muut isoskoulutettavat saavat antaa myös vinkkejä, mutta toisen hartauden sisältöä ei arvostella. (Kangasalan seurakunta, nuorisotyö 2014.)

Kolmantena harjoitustehtävänä on tutustuminen nuorteniltaan. Joskus leiriläinen voi kysyä isoselta, millaista nuortenilloissa on. Mikäli isonen ei osaa vastata tähän, koska ei ole käynyt nuortenilloissa, on se huonoin mahdollinen mainos seurakunnan nuorisotyön toiminnasta. Tämän takia isoskoulutuksen aikana jokaisen on käytävä kolme kertaa tutustumassa nuorteniltaan. Ensimmäisenä koulutusvuotena käydään kaksi kertaa ja toisena vuonna kerran. Näin jokaisella isosella on jonkinlainen käsitys Kangasalan seurakunnan nuortenilloista. (Kangasalan seurakunta, nuorisotyö 2014.)

Neljäntenä harjoitustehtävänä on jumalanpalvelusavustajana toimiminen. Keväisin rippikoululaisia käy tutustumassa jumalanpalveluksiin. Niiden yhteydessä tarvitaan lisäksi seurakunnan työntekijän avuksi rippikoulupassien leimaamiseen. Isoskoulutettavat ovat myös apuna rippikoululaisten jumalanpalvelukseen perehdyttämisessä, mikä antaa esimerkin siitä, että nuoret voivat olla mukana jumalanpalveluksen toteutuksessa. Jokainen isoskoulutettava suorittaa jumalanpalvelusavustajavuoron kerran. (Kangasalan seurakunta, nuorisotyö 2014.)

Isoskoulutuksen harjoitustehtävien lisäksi Kangasalan seurakunnan isostoimintaan kuuluu kerhojen ohjaaminen, jossa monet isoskoulutettavat toimivat talvikaudella. Kangasalan seurakunnalla on varhaisnuorten sekä nuorten kerhoja. Varhaisnuorten kerhoista eniten ohjaajia on kokkikerhoissa, joita järjestetään monissa paikoissa ympäri Kangasalan kuntaa. Monet isoskoulutettavat, jotka aloittavat kerhon ohjaamisen, jatkavat sitä monien vuosien ajan. (Kangasalan seurakunta, nuorisotyö 2014.)

4 KEHITTÄMISTEHTÄVÄT

Miten auttaa isosia työssään?

Isokset ovat hyvin tärkeitä leirin kokonaisuuden onnistumisen kannalta. Heidän pitää tietää paljon käytännön asioita leirielämään ja leirikeskukseen liittyen. (Niemi 2002, 21–22.) On kuitenkin kohtuutonta olettaa, että isosen muistaa kaiken. Erityisesti ensimmäistä kertaa leirillä olevat isokset tarvitsevat opastusta ja ohjeita. Myös vanhemmat isokset saattavat tarvita muistinvirkistystä.

Kuinka oppaasta saa käytettävän?

Oppaan ohjeita tarvitaan leireillä, joten oppaasta pitää tulla sen kokoinen, että se on helppo ottaa mukaan. Ohjeiden pitää löytyä helposti oppaasta. Kuitenkin oppaan tulee pysyä selkeänä ja yksinkertaisena, eikä siinä saa olla liian sekavasti ja eri tavoilla kerrottuna asioita.

Kuinka oppaasta saa mielenkiintoisen?

Isosen oppaan täytyy olla mielenkiintoinen, jotta isokset lukevat ja käyttävät sitä. Mielenkiinto herää tekemällä oppaasta monipuolisen ja siinä ei ole pelkkiä pitkiä tekstipätkiä. Teksti ei saa myöskään olla koko ajan liian vakavaa.

5 ISOSEN OPPAAN SUUNNITTELU JA TOTEUTUS

Kesän 2013 jälkeen Kangasalan seurakunnan leirien vetäjät olivat sitä mieltä, että isokset eivät olleet aivan täysin tehtäviensä tasalla. Asiat, joita oli käyty läpi isoskoulutuksessa, eivät olleet enää isosilla muistissa. Monet leiriin liittyvät tehtävät ja leiripaikan käytännön tavat eivät olleet isosille selviä. Esimerkiksi leirialueen rajat olivat unohtuneet. Kuuntelin tätä keskustelua ja mietin, miten asian voisi ratkaista. Olin silloin vielä ilman opinnäytetyön aihetta. Pikkuhiljaa mieleeni tuli idea, että ongelmaa voisi auttaa jonkinlainen yksityiskohtaisempi isosen opas, jonka voisin tehdä opinnäytetyönäni. Oppaasta isokset voisivat tarkistaa asioita ja tehtäviä leirin aikana. Isokset toimivat vapaaehtoisesti eivätkä he ole vakituisesti tässä tehtävässä. Leirielämässä on kuitenkin kovin paljon muistettavia yksityiskohtia. On kohtuutonta olettaa, että kaikki asiat jäisivät isoskoulutuksista mieleen. Opas olisi erityisen hyödyllinen ensimmäistä kertaa isosena oleville, mutta siitä olisi hyötyä myös kokeneemmille isosille. Kerroin ideastani Kangasalan seurakunnan nuorisopastorille Marko Sagulinille ja hän kiinnostui asiasta.

5.1 Isosen oppaan suunnittelu

Oppaan suunnittelu alkoi palaverista nuorisopastorin kanssa. Päätimme, että opas tehtäisiin erityisesti Pyysalon toimintakeskuksessa järjestettävien leirien isosille. Suurin osa Kangasalan seurakunnan leireistä järjestetään Pyysalossa. Se on myös paikkana laaja, joten siellä on eniten muistettavia asioita. Palaverissa teimme alustavaa listaa asioista ja ohjeista, mitä oppaaseen pitäisi tulla. Ohjeita pitäisi olla laadasta laitaan - yleisiä ohjeita käyttäytymisestä ja isosen tehtävistä leireillä, erilaisien laitteiden käytöstä ensiapuohjeisiin. Mietimme myös, että minkälaisessa muodossa ohjeiden tulisi olla, jotta oppaasta tulisi helppolukuinen ja selkeä. Nuoriso-

pastorin mielestä opas olisi hyvä kirjoittaa manuaalittyylisiin eli ohjeet tulisivat otsikon alle luettelomuodossa. Tällä tavalla kustakin aiheesta tulisi oma kappaleensa ja ohjetekstit pysyisivät lyhyinä ja yksinkertaisempina. Samalla pohdimme lisäksi, mikä olisi hyvä ja selkeä järjestys ohjeille. Mietimme olisiko opas parasta kirjoittaa leirin kulun mukaiseen aikajärjestykseen alkaen leiriläisten vastaanottamisesta leirillä ja siitä jatkuen läpi leirien yleisimpien tapahtumien mukaan. Tulimme kuitenkin siihen lopputulokseen, että käytännön syistä ohjeet olisi hyvä olla aakkosjärjestyksessä. Eri leireillä on erilainen ohjelma ja tehtävät tapahtuvat isosille eri järjestyksessä. Aakkosjärjestyksen mukaan ohjeet on helpompi löytää oikeasta kohdasta. Tärkeää tässä tavassa on kuitenkin nimetä aihepiirit sillä tavalla kuin niistä puhutaan leireillä, jotta isokset löytävät ohjeet nopeasti.

Ensimmäisessä palaverissa mietimme lisäksi jo oppaan muotoa ja kokoa. Nuorisopastorin mielestä opas olisi kätevin tulostaa vihkomuotoon, jolloin taitettuna oppaasta tulee A5-kokoinen. Tämän kokoisena opas on helpompi tulostaa seurakunnassa. Lisäksi pienemmän kokoinen opas on isosille helpompi kuljettaa leirillä mukana. Oppaan ulkonäön toteuttamiseen sain vapaat kädet.

5.2 Isosen oppaan toteutus

Nuorisopastorin kanssa pidetyn palaverin jäljiltä minulla oli alustava aakkosjärjestyksessä oleva aihepiirilista, jolloin tarvittavien ohjeiden kirjoittaminen oli helppoa aloittaa. Olen itse ollut monesti Pyysalon toimintakeskuksessa leireillä sekä isosena että vetäjänä. Minulla on siis jo suurimmasta osasta oppaan asioista omaa kokemusta ja tietoa. Tämän vuoksi aloitin oppaan kirjoittamisen niistä asioista, jotka olivat minulle ennestään tuttuja. Tällä tavalla pääsin hyvään alkuun sisällön tuottamisessa. Osa aihepiireistä on enemmän neuvoja ja vinkkejä, joiden kirjoittaminen on helpompaa, sillä asian voi selvittää monella tavalla. Toiset aihepiirit ovat

suoria toimintaohjeita, joiden kirjoittamisessa piti olla tarkkana, että ne tulevat varmasti oikein. Ohjeisiin, joista en ollut itse täysin varma, sain lisätietoa Kangasalan seurakunnan isoskoulutusmateriaalista sekä nuorisopastorilta.

Huomasin jo tutuista asioista kirjoittaessa, että joitakin asioita on vaikea pukea sanoiksi lyhyeen muotoon. Miksi leirialueelle ei saa tuoda energiajuomia? Miksi tytöt ja pojat ovat eri huoneissa? Nämä asiat tuntuvat niin itsestään selviltä, että niiden perusteleminen ja ilmaiseminen lyhyesti ja ytimekkäästi oli haastavaa. Ohjeita kirjoittaessa tuli myös selkeästi esille, että jotkut ohjeista tarvitsevat valokuvan avuksi, jotta asia tulee helpommin selville. Tällaisia ovat esimerkiksi toimintakeskuksen laitteiden käyttö sekä lipunnosto. Valokuvien ottaminen oli hieman haastavaa, sillä Pyysalon toimintakeskukseen ei ole mahdollista päästä kuin leirin aikana.

Sain ensimmäisen version oppaasta valmiiksi ennen Kangasalan seurakunnan isoskoulutusleiriä, joka järjestettiin 30.11 -1.12.2013. Toimin leirillä yhtenä leirinveittäjästä, joten sain hyvän mahdollisuuden ottaa tarvittavat valokuvat opastani varten. Tässä vaiheessa oppaan ohjeet olivat vain kirjoitettuna, joten siinä ei ollut vielä muuta kuin tekstiä. Esittelin oppaan isoskoulutettaville leirin viimeisenä päivän ja he saivat tilaisuuden tutustua oppaaseen. Sain heiltä hyvää ja arvokasta palautetta jo kirjoitetuista ohjeista. Lisäksi sain hyviä ideoita muutamista lisättävistä aihepiireistä, jotka isoskoulutettavat kokivat tarpeellisiksi oppaaseen. Nämä palautteet auttoivat kirjoittamaan opasta sellaiselle henkilölle, jolla ei ole kokemusta leireillä isosena olemisesta. Oman kokemukseni myötä jotkut asiat olivat tulleet minulle itsestään selviksi, joten en ollut niitä selittänyt tarpeeksi yksinkertaisesti.

Leirin jälkeen valitsin kuvat, jotka laittaisin oppaaseen. Ennen niiden lisäämistä muokkasin valokuvien valkotasapainoa, jotta ne erottuisivat oppaasta paremmin.

Kuvien muokkaaminen ja lisääminen oli mukavaa vaihtelua kirjoittamiselle. Se myös teki oppaasta heti elävämmän näköisen. Isoskoulutettavilta saamieni palautteiden perusteella lisäsin muutaman uuden ohjeen sekä tein heidän huomautusten perusteella joistakin ohjeista selkeämpiä. Erään isoskoulutettavan mielestä olisi mielenkiintoista, jos oppaassa kerrottaisiin Pyysalon toimintakeskuksen historiaa. Tämä oli mielestäni erittäin hyvä idea. Tietoja tähän löysin paikallisen kylän historiikista sekä lehtiartikkelista.

Halusin kirjoittaa oppaaseen myös saatesanat, joissa lyhyesti kerron oppaan käyttötarkoituksesta. Työn kirjoittamisen loppupuolella lähetin oppaan nuorisopastorille kommentteja varten. Näiden kommenttien korjaamisen jälkeen tein muutamia korjauksia ja lisäyksiä.

5.3 Nuorten osallistuminen isosen oppaan toteutukseen

Oppaan käyttäjiksi tulevat nuoret isokset, joten koin tärkeänä nuorten osallistamisen oppaan toteutukseen. Päätin järjestää äänestyksen oppaan nimestä Kangasalan seurakunnan nuoret Facebook – sivulla. Tätä kautta sai helposti yhteyden nuoriin ja lisäksi Facebook - sivua käytetään muutenkin Kangasalan seurakunnan nuorten toiminnan mainostamiseen. Annoin itse kolme nimivaihtoehtoa; Apua, mitä mä teen?!, Isosen manuaali ja Isosopas. Lisäksi vastaajilla oli mahdollisuus lisätä omia nimivaihtoehtojaan. Vastaajilta tulikin kaksi uutta nimivaihtoehtoa, joten kaikkiaan nimivaihtoehtoja äänestyksessä oli viisi. Äänestysaikaa oli viikko. Ääniä tuli yhteensä 48. Kuviossa 1 on äänestyksen lopputulos ja kaikki äänestyksessä olleet nimivaihtoehdot.

Heipä hei!! Olen tekemässä opinnäytetyönäni opasta isosille Pyysaloon. Opas on lähellä valmistumista, mutta nimi vielä puuttuu. Olisin iloinen jos voisit äänestää mielestäsi parasta ehdotusta tai keksiä itse uusi ja parempi. :)
 Äänestysaikaa on viikko eli 26.1. asti.
 Kiitos!

☐	Apua, mitä mä teen?!	+32
☐	Isostelun ABC	+7
☐	Käsis, Neuvot, niksit ja ylimmät ohjeet isoselle	+4
☐	Isosen Manuaali	+4
☐	Isosopas	+1

KUVIO 1. Isosen oppaan nimiäänestyksen tulokset

Äänestyksessä ylivoimaisesti suosituin oli ehdotus Apua, mitä mä teen?!, joten se valikoitui oppaan nimeksi. Tämä oli yksi omista ehdotuksistani ja myös henkilökohtainen suosikkini. Mielestäni nimi sopii hyvin olosuhteisiin, joissa isosella on ongelma ja hän pohtii, mitä hänen pitäisi tehdä. Ja tämä on juuri sellainen tilanne, johon isosen opas on tarkoitettu käytettäväksi.

Oppaan kansikuvien avulla halusin saada oppaaseen lisää mielenkiintoa. Kiinnostava kansi houkuttelee avaamaan oppaan. Vaihtoehtoja miettiessäni tulin siihen tulokseen, että kansikuvien pitäisi olla ajattomia, ettei opas menetä ajankohtaisuuttaan. Yhtenä kansikuvavaihtoehtona mietin valokuvaa Pyysalon toimintakeskuksesta. Se kuitenkin mielestäni tekisi oppaasta liian virallisen, eikä se olisi nuorille kiinnostava. Kansikuvaan olisi myös hankala saada sopivaa ja hyvää kuvaa nuorista itsestään. Valokuva henkilöistä voisi myös rikkoa henkilötietolain pykälää (Henkilötietolaki 1999). Näistä ajatuksista syntyi idea tehdä kansikuvat piirtämällä. Piirroksessa päädyin sarjakuvatyyliin, koska silloin kuva on helpompi tehdä omansa tyyliseksi eikä siitä tarvitse yrittää tehdä tarkasti jonkun mallin mukaista.

Oppaan etu- ja takakannen kuvan on piirtänyt käsin kangasalainen Elli-Noora Lehto, joka on ollut aktiivinen seurakuntanuori. Minulla oli mielessäni kansikuvista alustavat ideat, joita yhdessä Elli-Nooran kanssa muokkasimme sopivimmiksi. Kansikuvat väritin itse. Kansikuvien violetista väristä sain idean laittaa myös oppaan otsikot samalla värillä.

6 ARVIOINTI

Opinnäytetyönäni tein isosen oppaan *Apua, mitä mä teen?!*, joka hankkeistettiin Kangasalan seurakunnalle. Suurin osa Kangasalan seurakunnan leireistä järjestetään Pyysalon toimintakeskuksessa. Tästä syystä isosen opas keskittyi Pyysalon toimintakeskuksessa tarvittaviin käytännön ohjeisiin. Alkusysäys isosen oppaan suunnittelulle oli kesällä 2013 tietoon tullut isosten puutteelliset tiedot. Pää tavoitteena oli tehdä Kangasalan seurakunnan isosille apuväline leirien käytännön toimintaa varten.

Oppaan teossa sain apua ja kommentteja Kangasalan seurakunnan nuorisopastori Marko Sagulinilta. Lisäksi oppaan tiedollisena pohjana käytettiin aiemmin tehtyä isoskoulutusmateriaalia. Myös Kangasalan seurakunnan nuorisotyöntekijät ovat jo tutustuneet isosen oppaaseen. Heidän mielestään on hyvä, että tällainen opas on tehty, sillä isosten tietojen puutteet ovat olleet selkeät. Isosen opas toivottavasti lisää isosten tiedon tasoa.

Tahdoin osallistaa nuoret mukaan isosen oppaan kehittämiseen, joten keräsin isoskoulutusleirillä palautetta oppaasta, vaikka se oli vielä kesken. Palautteen perusteella pystyin viimeistelemään oppaan ja tekemään tarvittavia korjauksia. Kun olin saanut oppaan lähes valmiiksi, sitä testasivat käytännössä hiihtolomarippileirin isokset. Viikon lopulla sain heiltä palautteen oppaasta kyselylomakkeen (LIITE2) avulla. Isosia oli yhteensä viisi, heissä oli kolme poikaa ja kaksi tyttöä. Kaksi isosista oli täysi-ikäisiä ja kolme oli 17 – vuotiaita. Kyselylomakkeessa oli yhteensä 5 kysymystä. Arvioin isosen oppaan onnistumista kehitystehtävieni ja isosilta saadun palautteen avulla.

Ensimmäinen kehittämistehtäväni käsitteli sitä, miten isosia voisi auttaa työssään. Isosten työ on vastuullista, sillä heidän pitää huolehtia oman ryhmänsä tehtävistä leirin aikana. Tästä johtuen heillä on monia muistettavia asioita. Isosen oppaaseen keräsin useita yksityiskohtaisia ohjeita leirillä ja leirikeskuksessa toimimiseen. Isosten antamassa palautteessa selvitin heiltä olisiko oppaasta apua leirillä. Kaikkien vastaajien mukaan oppaasta olisi apua leirielämässä. Erään vastaajan mukaan opas olisi hyvä turva, josta voi tarvittaessa tarkistaa jonkin epäselvän asian.

Yksi vastaaja mainitsi, että oppaan avulla kaikki isokset saavat samanlaisia ohjeita toimintaansa leirillä. Näin varmistetaan, että jokaisella leirillä isosilla on tiedossa samat asiat. Tämä oli mielestäni todella hyvä näkökulma, joka ei ollut tullut minulle itselleni mieleen ollenkaan. Yksi vastaaja oli sitä mieltä, että hänen henkilökohtaisesti ei tulisi varmaankaan luettua opasta, mutta tämä on kuitenkin parempi kuin edellinen materiaali. Ketään ei tietenkään voi pakottaa käyttämään opasta joten olin kiitollinen, että vastaaja antoi rehellisen mielipiteensä.

Tavoitteenani oli tehdä isosille apuväline, josta pystyy tarkistamaan monia asioita nopeasti ja helposti. Mielestäni onnistuin tekemään oppaasta tällaisen. Opas kattaa hyvin erityyppisiä ohjeita isosten käyttäytymisestä yksityiskohtaisiin neuvoihin. Ohjeissa on myös paljon käytännön vinkkejä. Opasta ei ole tarkoitettu vain uusille isosille, vaan sitä voivat luonnollisesti käyttää myös vanhemmat isokset sekä harvemmin leirinvetäjinä toimivat seurakunnan työntekijät. Opas on tarpeellinen kaikille, joiden tarvitsee varmistaa yksityiskohtia Pyysalon toimintakeskuksen toimintatavoista.

Toisena kehittämistehtävänä pohdin, miten oppaasta saisi käytettävän. Tämä on mielestäni tärkeä asia, jotta isosen opas tulee todella käyttöön, eikä se jää pölyttymään hyllyyn. Luonnollisesti toivon myös, että oppaan tekemiseen käyttämäni

aika ja vaiva eivät menisi hukkaan. Kyselyyn vastanneiden isosten mukaan opas oli selkeästi kirjoitettu, koska oppaan ohjeet olivat lyhyesti luettelomuodossa. Heidän mielestään ohjeista sai hyvin selvää ja niiden avulla olisi helppo toimia. Tämä lisää oppaan käytettävyyttä, koska sekavaa opasta ei tee mieli lukea tai käyttää. Näin ollen opas tulee otettua leirille mukaan. Tämän lisäksi oppaasta tehtiin A5 kokoinen, joten se helppo kuljettaa mukana leirin aikana esimerkiksi Raamatun välissä.

Parhaiten mielestäni oppaan käytettävyyden onnistumista kuvaa erään isosen kommentti, jonka mukaan oppaasta löytyy paljon uusia asioita, sellaisia, joita ei aikaisemmista materiaaleista löytynyt. Kun isonen löytää oppaasta uutta tietoa, hän huomaa oppaasta olevan apua ja jatkaa sen käyttöä tulevaisuudessa. Myös kuvat ovat tärkeitä käytettävyyden kannalta, koska niiden avulla ohjeita on helpompi ymmärtää.

Idea, josta olen erityisen tyytyväinen, on juuri valokuvien käyttö. Ilman valokuvia esimerkiksi lipunnosto olisi ollut todella hankala selittää. Tehtävänä lipunnosto on myös aiheuttanut hankaluuksia isosten keskuudessa leireillä. Joten toivon, että tämän oppaan myötä asia helpottuu. Mielestäni onnistuin kirjoittamaan ohjeet niin, että asiat on ilmaistu lyhyesti, mutta kuitenkin tarpeeksi tarkasti, jotta niistä on apua.

Viimeinen kehittämistehtäväni koski oppaan mielenkiintoisuutta. Pyrin tekemään oppaasta sellaisen, joka kiinnostaa nuoria ja olisi heidän näköisensä. Isoskoulutusleirillä tekemäni alustavan kyselyn mukaan monet nuoret ilmaisivat, että oppaassa pitäisi käyttää värejä. Oppaaseen ei kuitenkaan saisi tulla värien sekamelska. Tämän vuoksi pyrin tasapainoiseen värimaailmaan. Kaikkien opasta testanneiden

isosten mielestä mielenkiintoa lisäsivät joidenkin ohjeiden ohessa olevat kuvat, sillä niiden avulla oppaaseen tulee väriä ja vaihtelua tekstin joukkoon.

Erityismaininnan isokset antoivat hienoille etu – ja takakansille. Isosten mukaan oppaan mielenkiintoa lisäsi Pyysalon toimintakeskuksen historiaa käsittelevä kappale, koska se sisälsi uutta tietoa. Erityisesti isokset pitivät kuvista ja erilaisista lomakemalleista, joiden avulla he osaavat täyttää mm. palkkiolomakkeensa. He löysivät myös muutamia kirjoitusvirheitä. Tämä todistaa sen, että he ovat lukeneet oppaan läpi ajatuksella ja oikeasti keskittyneet lukemaansa.

Oppaan mielenkiinnon ylläpitäminen oli hieman haasteellista, sillä oppaan tekstien täytyi olla asiapitoisia, eikä niissä ollut paljoa varaa leikitellä. Mielestäni kuitenkin oppaasta tekee mielenkiintoisemman lyhyesti kirjoitetut ohjeet. Lukija ei pelästy tekstimäärää. Oppaaseen tuli lopulta melkein joka sivulle kuva. Sen vuoksi oppaaseen tulee väriä lähes joka aukeamalle. Kuvat toivottavasti houkuttelevat isosia jatkamaan oppaan lukemista. Uskon myös, että hauskat kansikuvat jäävät isosten mieleen ja sen vuoksi opas ei unohdu. Oppaan tekemisessä auttoi että tiesin Pyysalon toimintatavoista ja esimerkiksi historiikin kirjoittamiseen auttoi, että tiesin ennestään historiasta ja edellisestä omistajasta.

Jotta isosen opas tulee käyttöön, on se jaettava isosille. Heille, joilla isoskoulutus on vielä kesken, opas saadaan luonnollisesti jaettua koulutusilloissa. Siellä opasta voidaan mahdollisesti myös käydä läpi. Näin opas tulee tutuksi isosille ja he ymmärtävät sen tarkoituksen. Jo isoskoulutuksen suorittaneille kokeneemmille isosille opas jaetaan sen ilmestyttyä. Tämän jälkeen oppaan voi saada tarvittaessa seurakunnasta.

Vaikka isosen oppaasta tulikin hyvä ja käytettävä, joitakin asioita olisin voinut tehdä toisella tavalla. Olisin voinut kysellä nuorilta enemmän millaisista asioista he tahtoisivat tietoa oppaassa. Tällä tavalla olisin saanut osallistettua nuoria entistä enemmän oppaan alkuvaiheissa. Heille olisi myös jäänyt tunne, että ovat olleet mukana tekemässä isosen opasta. Toisaalta isosilta saatu palaute oli positiivista, joten en tiedä olisiko nuorilta tullut oppaaseen uusia asioita. Oppaan oli myös sisällettävä tietyt pakolliset asiat. Oppaaseen olisi voinut kysyä palautetta useammilta isosilta. Sitä kautta olisin saanut laajemmin selville nuorten mielipiteen. Olen joka tapauksessa tyytyväinen valmiiseen oppaaseen.

7 POHDINTA

Opinnäytetyöni aloittaminen tuntui hyvin haasteelliselta, sillä oikean ja mielenkiintoisen aiheen löytäminen oli vaikeaa. Halusin kuitenkin tehdä opinnäytetyöni Kangasalan seurakunnalle, joka on kotiseurakuntani. Opinnäytetyöni aihe alkoi muotoutua mielessäni, kun kesällä 2013 kuulin isosten tiedoissa olevan joitakin aukkoja. Innostuin aiheesta, sillä olen itsekin toiminut useasti isosena. Leirielämän isosille asettamat haasteet ovat minulla hyvin tiedossa. Leiripaikkana Pyysalon toimintakeskus on minulle tuttu, joka osaltaan teki opinnäytetyöni tekemisestä mielenkiintoisempaa ja helpompaa.

Opinnäytetyöni aloittaminen lähti hyvin käyntiin, kun listasimme oppaaseen tulevia aiheita yhdessä nuorisopastorin kanssa. Pian kuitenkin tämän jälkeen tuntui hankalalta päättää, mistä aloittaisin kirjoittamisen. Tein ensimmäiseksi ne, jotka tiesin itse varmaksi ja joita minun ei tarvinnut tarkistaa. Jäljellejääneisiin ohjeisiin etsin varmistuksen isoskoulutusmateriaalista. Välillä ohjeiden määrä tuntui ylittöpääsemättömältä. Tuntui, etteivät ne valmistu koskaan. Kuitenkin lisättyäni kuvat oppaaseen, siihen tuli enemmän selkeyttä ja rakennetta. Tämän jälkeen tunnelin päässä alkoi selvästi näkyä valoa.

Oppaan teossa suurin onnistumisen tunne tuli, kun sain kansikuvat valmiiksi. Niistä tuli juuri sellaiset kuin olin mielessäni ajatellut, ehkä jopa hienommat. Joidenkin ohjeiden pukeminen sanoiksi oli hankalaa, sillä ne ovat minulle itsestäänselvyyksiä. Joidenkin ohjeiden perusteluja en aikaisemmin ollut miettinyt. Teorian kirjoittamisessa oli haasteellista tehdä teorialle rakenne ja otsikointi. Tuntui vaikealta miettiä, mistä kirjoittaisin teoriakappaleet. Teorian kirjoittamisen myötä silmäni avautuivat huomaamaan, että isostoiminta on vapaaehtoistyötä. Aiemmin ajattelin, että vapaaehtoistyöksi lasketaan vain sellainen työ, josta ei saa rahallista

korvausta. Vapaaehtoistyötä käsittelevän kirjallisuuden löytyminen oli välillä hankalaa. Monet teokset pohjautuivat erilaisiin kyselyihin ja tutkimuksiin. Teorian selvittämisen vuoksi olen kuitenkin saanut oppinäytetyöni myötä apua tulevaan ammattiini.

Isosen oppaan tekemisen ansiosta tiedän nyt paremmin, mitä asioita kannattaa painottaa, jos tulevaisuudessa pidän isoskoulusta. Olen oppinut, että asiat, jotka itselle tuntuvat hyvinkin selkeiltä, voivat olla hankalia nuorille. Opiskelu ja oppinäytetyö ovat vahvistaneet minulle, että kirkon nuorisotyö on minunalani.

Kangasalan seurakunnalle oppaasta on se hyöty, että kaikki isokset saavat samankaltaiset ohjeet. Toivottavasti tämä vähentää leirien vetäjien työkuormaa, kun heidän ei tarvitse ohjata isosia niin paljoa. Isokset pystyvät nyt itsenäisesti löytämään ratkaisut ongelmiinsa ja sen kautta he kehittyvät. Pohtiessani, miten opas pysyy ajan tasalla, totesin, että ohjeet ovat sellaisia, joihin ei herkästi tule muutoksia. Pyysalon toimintakeskus ei ole kovin vanha, joten todennäköisesti siellä järjestetään leirejä vielä pitkään. Näin ollen isosen opas on pätevä vielä vuosien päästäkin.

Opasta jaetaan isoskoulutuksiin osallistuville sekä isosena toimiville, joten on tärkeää päättää, missä kopioitavaa versiota säilytetään. Mielestäni olisi hyvä idea, jos opas olisi saatavilla myös Kangasalan seurakunnan nuorisotyön nettisivuilla. Sieltä oppaan tiedot olisi kaikkien saatavilla ja vaikka älylaitteella nopeasti tarkistettavissa. Toivon, että opas löytää tiensä isosten mukana leireille.

LÄHTEET

Eriksson, P. & Ropo, A. 2001. Teoksessa A. Eskola & L. Kurki (toim.) Vapaaehtoistyö auttamisena ja oppimisena. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy, 41-53.

Haastettu kirkko. Suomen evankelis-luterilainen kirkko vuosina 2008-2011. 2012. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 115. Porvoo: Bookwell Oy.

Harju, A. 2004. Vapaaehtoistoiminnan merkitys kasvaa. Kansalaisyhteiskunta.fi. WWW – dokumentti. Saatavissa: http://www.kansalaisyhteiskunta.fi/tietopalvelu/vapaaehtoistoiminta/kansalaisfoorumi.net_vapaaehtoistoiminta/vapaaehtoistoiminnan_merkitys_kasvaa. Luettu 10.2.2014.

Harju, U-M., Niemelä, P., Ripatti, J., Siivonen, T. & Särkelä, R. 2001. Vapaaehtoistoiminta seurakunnassa ja järjestöissä. Helsinki: Edita Oyj.

Harjunpää, M., Paananen, T., Parviainen, J. & Saarainen, P. 1994. Elämän siiville. Isoskouluttajan käsikirja. Helsinki: Kirjapaja.

Harjunpää, M., Paananen, T., Parviainen, J., Saarainen, P. & Issakainen, T. 2001. Elämän siiville. Isosen käsikirja. Hämeenlinna: Karisto Oy.

Henkilötietolaki. 1999. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990523>. Luettu 16.4.2014.

Isoset luovat henkeä ja kantavat vastuuta 2014. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon internetsivut. WWW-dokumentti. <https://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/A06308E4C025C4B8C225707400441724?OpenDocument&lang=FI>. Luettu 1.2.2014.

Kangasalan seurakunta. 2014a. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://kla.fi/hallinto/seurakunta-pahkinankuoressa/>. Luettu 22.4.2014.

Kangasalan seurakunta. 2014b. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://kla.fi/toiminta/rippikoululaiset/>. Luettu 12.3.2014.

Kangasalan seurakunta, nuorisotyö. 2014. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://parkki.info/isoskoulutus/>. Luettu 12.3.2014.

Kiilunen, K., Rantavuori, M. & Salo, K. 2002. Isosen käsikirja. Pieksämäki: RT-Print.

Koskiaho, B. 2001. Sosiaalipolitiikka ja vapaaehtoistyö. Teoksessa A. Eskola & L. Kurki (toim.) Vapaaehtoistyö auttamisena ja oppimisena. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy, 15–38.

Köykkä, A. 2014. Nuorisotyön alkeet ja jatko. Helsinki: Lasten Keskus ja Kirjapaja

Lipsanen, M. 2012. Mitä vapaaehtoistyö voi antaa vapaaehtoiselle? Maailmanvaihtoa lehti. PDF-tiedosto.

http://maailmanvaihto.fi/sites/maailmanvaihto.fi/files/MaailmanVaihtoa_2012_1.pdf. Luettu 16.4.2014.

Niemelä, K. 2002. Hyvä rippikoulu. Rippikoulun laatu ja vaikuttavuus. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Niemelä, K. 2007. Rippikoulusta aikuisuuteen. Pitkittäistutkimus rippikoulun merkityksestä ja vaikuttavuudesta. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 99. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Porkka, J. 2004. On kunnia olla isonen. Suomen evankelis- luterilaisen kirkon isotoiminta 2000 – luvun alussa. Helsinki: Kirkkohallituksen monistamo.

Porkka, J. 2005. Isostoiminnan rikkaus – leirityön tarpeista nuorisokulttuuriksi. Teoksessa T. Paananen & H. Tuominen (toim.) Nuorisotyön käsikirja. Pieksämäki: RT-Print Oy, 82 – 108.

Porkka, J. 2009. Rippikoulusta seurakunnan vapaaehtoistyöhön – Iseksi haluamisen motiivit ja odotukset. Teoksessa T. Innanen & K. Niemelä (toim.) Rippikoulun todellisuus. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 107. Porvoo: WS Bookwell Oy, 311-328.

Rippikoulu ja isokset. Suomen Ev. Lut kirkko. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content2C760E>. Luettu 16.1.2014.

Yeung, A.B. 2005. Tutkimustyökaluja vapaaehtoisuuden mysteeriiin. Teoksessa M. Nylund & A.B. Yeung (toim.) Vapaaehtoistoiminta. Anti, arvot ja osallisuus. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy, 83-98.

APUA,

mitä mä teen ?!

NEUVOT, NIKSIT JA YLIMMÄT OHJEET

PYYSSALON ISOJILLE

TEKIJÄN TERVEHDYS

Hei, vähän mahtavaa! Pitelet käsissäsi Pyysalon isosille tehtyä opasta.

Oppaasta löydät paljon hyödyllistä tietoa Pyysaloon ja leirielämään liittyen.

Tämä opas toimii hyvänä lisänä isoskoulutuksesta saamallasi Isostelun lyhyt oppimäärä – oppikirjalle.

Oppaan alusta löydät Pyysalon historiaa lyhyesti. Seuraavaksi on kerrottu muutamia perusasioita isosena toimimisesta. Näiden jälkeen alkavat ohjeet, jotka on listattu aakkosjärjestyksessä. Ohjeita löytyy mm. laitteiden käyttöön, leirin vapaa-ajanviettomahdollisuuksiin sekä yleisiin käytäntöihin liittyen Pyysalossa.

Haluan kiittää kaikkia tämän oppaan tekemisessä auttaneita henkilöitä. Erityiskiitokset Elli Lehdolle kansikuvien piirtämisestä sekä Markolle ja muulle nuorisotiimille avusta ja kannustuksesta.

Toivottavasti löydät oppaasta vastaukset kysymyksiisi ja apua pulmiisi. Mukavia leirihetkiä Pyysalossa!

Huhtikuussa 2014

Anu Kamppari

Sisällysluettelo

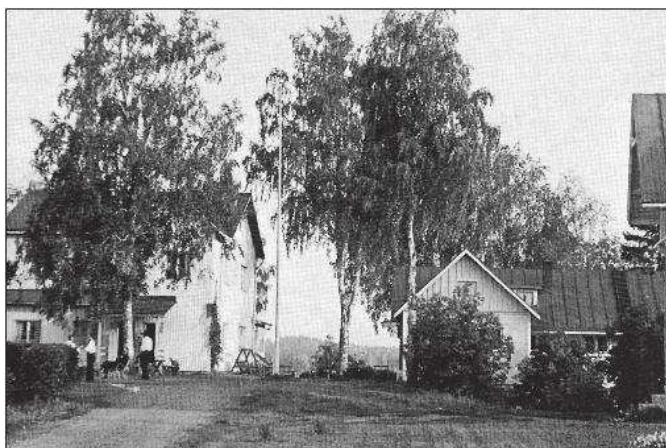
Pyysalon historia	5
Isosten käyttäytyminen	6
Isosten vapaa-aika	6
Isosryhmien tehtävät	7
Aamuhätykset	8
Angry birds-ritsat	8
AV-laitteet (esim. mikrofonit, värivalot)	8
Avaimet ja ovien lukitukset	9
Elokuvarastirata ja elokuvalisenssi	9
Ensiapu ja sairastapaukset	10
Ilmastoinnin tehostinnappulat	11
Iltapalan esille laittaminen	12
Isospalaveri	12
Kioskitoiminta / toimiston käyttö	12
Kuulutukset	13
Kämppien loppusiivous	14
Kännykkähotellin käyttö	14
Laulukirjat ja virsikirjat soinnuilla	14
Leirialueen rajat	15
Leirillä kiellettyjen asioiden perustelu	15
Leiriläisten vastaanottaminen	16
Leirisääntöjen valvonta	17
Lipunnosto	17
Monitoimikenttä	19
Näytelmävaatevarasto	19
Palkkiolomakkeiden täyttäminen ja palautus	20
Palkanmaksun aikataulut	22
Paloturvallisuus	22
Pelialin käyttö	22
Raamattujen muistolauseiden kirjoitus	23
Raamoksen pitäminen	23
Ruokailun valvonta	24
Ruokalaulut	24
Saunan lämmittäminen	24
Saunavalvonta	25
Seurakuntaan mukaan kutsuminen	25
Tupakointi	25
Uimavalvonta	26
Ulkoläksyjen suorittaminen	26
Veneilyn valvonta	27
Yhteys vetäjiin kaikissa asioissa	27
Yövalvonta	27

Pyysalon historiaa

Pyysalon alueen omisti ennen maatalon isäntä Vihtori Peltonen. Hän kuitenkin hävisi korttipelissä Pyysalon alueen. Vihtorin vaimo Ida oli vähän vihainen ja moitti miestä kun tämä oli menettänyt hienon paikan. Vihtori ei halunnut keskustella asiasta vaan tokaisi vaimolleen: - Hävitty mikä hävitty ja siitä ei sen enempää puhuta.

Veturimiesten liitto osti Pyysalon alueen vuonna 1945. Veturimiehet kunnostivat Pyysalosta liitolleen kesäpaikan. Veturimiehet lomailivat Pyysalossa perheidensä kanssa ja he myös käyttivät Pyysaloa kurssikeskuksena sekä monien kesäjuhliensa pitopaikkana. Aikanaan Pyysalon pihapiirissä on ollut tuhansia omenapuita. Vuonna 1998 Pyysalo myytiin Kangasalan seurakunnalle.

Pyysalon uusi päärakennus valmistui vuonna 2007 entisen majoitusrakennuksen paikalle. Majoitustiloja on yhteensä noin 70 hengelle. Pyysalon erikoisuus on ranta-osaunassa oleva Aito-kiuas. Lämmitys vie n. 7 tuntia ja löylyä riittää seuraavan aamuun asti.

Pyysalon pihapiiri ennen vanhaan. Kuvan vasemmassa reunassa vanha päärakennus. Uusi päärakennus on oikealla näkyvän vaalean rakennuksen paikalla.

Isosten käyttäytyminen

Isosen tärkein tehtävä ei ole olla leiriläisten suosion kohde. Isonen on leirillä töissä. Isonen edustaa leirillä seurakuntaa ja sen uskoa. Isosen velvollisuutena on tukea tätä linjaa eikä hän saa sanoillaan tai teoillaan kumota seurakunnan opetusta.

- Isonen on esimerkillinen sääntöjen noudattaja. Hän ei voi rikkoa sääntöjä, joita itsekin on valvomassa. Isosen säännöt ovat samat kuin leiriläisten.
- Isoet eivät ala väittelemään vetäjän kanssa varsinkaan leiriläisten edessä. Asiat voi tuoda esille iltapalaverissa
- On tärkeää, että isosporukalla on hauskaa, mutta tarkoitus ei ole pitää ”omaa kivaa” isosten kesken
- Isosten on oltava esimerkillisiä myös toisiaan kohtaan, joten ei ole olemassa koulutuksen suomia etuja eikä vanhemman isosen etuuksia.
- Leirillä syntyy aina leirinsisäisiä vitsejä. Isosen ammattitaitoon kuuluu, että osaa pitää vitsailun hyvän maun rajoissa ja aina puolustaa muita

Isosten vapaa-aika

Isoet tarvitsevat myös lepoa ja rauhaa. Jos tunnet olosi hyvin väsähtäneeksi, voit kysyä vetäjältä luvan mennäksesi lepäämään. Kunhan kaikki velvollisuudet on ensin hoidettu/hoidossa.

- Kun valmistele mahdollisimman paljon tehtäviä ennen leiriä, jää leirillä aikaa hengailuun ja rauhoittumiseen.
- Isosten vapaa-aika ei saa koskaan häiritä leiriläisten toimintaa. Esimerkiksi jos isokset menevät uimaan, he eivät saa pitää siitä suurta meteliä
- Isosten voi olla hyvä tehdä leirin alussa itselleen aikataulu, johon merkitään milloin valmistellaan ja milloin on aikaa levätä.

Isosryhmien tehtävät

Leireillä on erilaisia tehtäviä, joita isosryhmät suorittavat. Tehtävät vaihtelevat leireittäin. Isonen on aina mukana suorittamassa ryhmän tehtävää eikä vain jakele käskyjä.

- **Päivystysryhmä**
 - Isonen kirjoittaa seuraavan päivän ohjelman näkyviin selkeästi
 - Isonen herättää leirin (kts. Aamuherätykset)
 - Isonen pitää huolen päiväohjelman aikataulun noudattamisesta eli huolehtii että kaikki ovat oikeassa paikassa oikeaan aikaan.
 - Ryhmä huolehtii lipun nostamisen ja laskemisen (kts. Lipunnosto)
- **Keittiöryhmä**
 - Ryhmä pyyhkii pöydät ja siistii ruokailutilan aterian jälkeen
 - Ryhmä auttaa tarvittaessa keittäjää eri askareissa
 - Isonen vastaa iltapalan esille laittamisesta (kts. Iltapalan laittaminen)
- **Nakkiryhmä**
 - Ryhmä on valmiudessa suorittamaan satunnaisia tehtäviä päivän aikana
- **Jumisryhmä**
 - Ryhmä valmistelee leirijumalanpalveluksen ja on mukana toteutuksessa
 - Ryhmä järjestää tilan jumista varten
- **Siivousryhmä**
 - Ryhmä vastaa tiettyjen ennalta määrättyjen tilojen siisteydestä, esim. luokkahuone ja käytävät.
 - Ryhmä hälytetään paikalle, jos tarvitaan tilapäistä siivousapua.
 - Siivouskomero löytyy aulasta ruokalan oven vierestä, myös majoitustiloissa omat
- **Kronikkaryhmä**
 - Ryhmä laatii kertomuksen edellisen päivän tapahtumista.
 - Ryhmä ottaa kuvia yhteiseen kameraan, jos sellainen on leirillä mukana.
- **Kioskiryhmä**
 - Isonen vastaa leirin kioskin toiminnasta sovittuina aikoina

Aamuherätykset

Aamuherätykset hoidetaan keskusradion kautta. Herätyksestä vastaa joko päivystävä isonen tai vetäjä.

- Kuulutuslaitteen käytöstä katso kohta Kuulutukset
- Puhu rauhallisella ja selkeällä äänellä
- Tarkoitus on herättää ihmiset mukavalla tavalla, joten:
 - Älä huuda
 - Älä soita musiikkia liian kovalla
 - Älä höpise turhia

Angry birds – ritsat

Angry birds – ritsoja voi käyttää vapaa-aikana tai vaikka leiriolympialaislajina. Kysy ritsojen käyttöön aina lupa vetäjältä. Vahtimassa täytyy olla aina yli 18-vuotias henkilö turvallisuussyistä

- Angry Birds –ritsojen säilytyspaikkaa voi kysyä Pyysalon henkilökunnalta
- Tarvitset punaisen metallisen ritsan betonijalustassa, Angry Birds pallot, kankaiset vihreät possut sekä sinisiä lieriöitä telineen rakentamiseen, ruskeat lankut ja ritsat
- Noudata aina turvallisuusohjeita:
 - nippusiteitä ettei ritsa irtoa
 - IKINÄ ei saa ampua kohti toista ihmistä
 - Ritsaa ei saa vetää liian pitkäksi, ettei teline kaadu

AV – laitteet (esim. mikrofonit, värivalot)

AV – laitteita kannattaa käyttää esimerkiksi iltaohjelmissa. On helpompi juontaa kun on mikrofoni käytössä ja värivalot tuovat tunnelmaa.

- Alakerran luokan äänentoistolaitteistoa ohjataan kosketusnäytöstä
- Laitteiston vieressä on ohjeet käyttöä varten
- Äänentoistolaitteiden lähellä ei saa säilyttää mitään muuta roinaa, vain äänentoistoon liittyviä tavaroita.
- Yläkerran luokan äänentoistolaitteiden ohjeet löytyvät luokan ja kappelin välisen tilan seinästä

Avaimet ja ovien lukitukset

Päivystävälle isoselle annetaan avain. Avain on isosen vastuulla.

- Avaimet löytyvät toimistosta ja ne täytyy kuitata avainvihkoon
 - Avaimen saa leirin aluksi vetäjältä
- Avaimesta täytyy pitää huolta eikä sitä saa jättää mihinkään
- Vetäjät laittavat ovet yöksi lukkoon sähköisesti

Elokuvarastirata ja elokuvalisenssi

Elokuvarastirataa voi käyttää hartautena. Kysy kuitenkin aina ensin lupa vetäjältä, koska radan toteuttaminen vie aikaa. Elokuvan olisi hyvä olla jollain tavalla kristinuskoon liittyvä.

- Elokuvarastirataan tarvitaan kaksi kappaletta samasta elokuvasta.
- Samalla kun jotkut katsovat elokuvaa, toiset kiertävät rastirataa.
- Rastirata toimii seuraavasti:
 - Ensimmäinen elokuva alkaa yläkerran luokassa ja samaan aikaan joku lähtee kiertämään rastirataa.
 - Kun ensimmäinen on kiertänyt rastiradan, aloitetaan saman elokuvan toinen versio alakerran luokassa.
 - Tavoitteena on, että siinä vaiheessa kun rastirata on kierretty, elokuva jatkuu samasta kohdasta kuin lähtiessä rastiradalle.

- **Elokuvien ikärajoista täytyy pitää kiinni!**
- Kangasalan seurakunnalla on elokuvalisenssi, mikä tarkoittaa, että vain alla mainittujen tuotantoyhtiöiden, maahantuojien tai tuottajien elokuvia saa näyttää:

Atlantic Film
Buena Vista International
Columbia Tristar Pictures
Hollywood Pictures
Pixar
Touchstone Pictures
Sony Pictures
Walt Disney Pictures
Warner Bros.

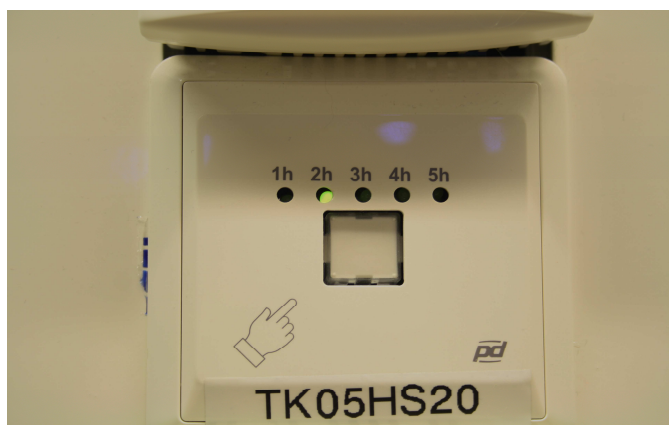
Ensiapu ja sairastapaukset

Isosten on mietittävä järjestämiensä tilanteiden turvallisuutta. Leikeissä ja kilpailuissa on oltava tarpeeksi tilaa kaikille.

- Kaikissa ensiapua vaativissa tilanteissa **AINA** yhteys leirin turvallisuusvastaavaan!
- Ensiapulaatikko löytyy kioskin hyllystä
- Jos leiriläisellä on jokin perussairaus (epilepsia, astma tms.), täytyy isosten ottaa se huomioon. Leiriläisestä ei saa kuitenkaan tehdä silmätikkua.

Ilmastoinnin tehostinnappulat

- Alakerran luokan perällä on nappula, josta voi jatkaa ilmastoinnin kestoä.
 - Nappulasta painamalla lisätään ilmastoinnin tehostuksen kestoä tunti kerrallaan. Kesäisin voi olla hyvä laittaa tehostus päälle ennen iltaohjelman alkua.

- Myös keskikerroksen luokasta löytyy ilmastoinnin tehostin
 - Kiertämällä lisätään ilmastoinnin aikaa minuuteissa

Iltapalan esille laittaminen

Iltapalan esille laittaminen on isosen vastuulla, mutta leiriläisiä voi ottaa avuksi.

- Päivällisen jälkeen isonen kysyy emännältä, mitä iltapalalle laitetaan
- Iltapalan laittamiseen kuuluu myös ruokien pois laittaminen, ruuan lisääminen ja pintojen pyyhintä
- Joskus keittiöhenkilökunta saattaa yöpyä Pyysalossa, mutta ilta ei silti ole heille työaikaa. Kysymykset voi esittää leirin vetäjille.

Isospalaveri

Isospalaverissa saa kertoa kuulumisia päivästä. Jos leiriläisillä on ollut kysymyksiä tai muuta ihmeteltävää, tämä on hyvä aika niiden kertomiseen.

- Ei ole tarkoitus, että kerrotaan kaikki mitä päivän aikana on tapahtunut
- Se ei ole yhteinen hengaushetki, koska isostenkin on päästävä nukkumaan.
- joku saatetaan irrottaa iltatoimia vahtimaan
- Vetäjästä riippuen isokset saattavat saada luvan jäädä hetkeksi juttelemaan, mutta tämä ei ole automaattinen oikeus. Ensisijaisesti isoksetkin menevät nukkumaan.

Kioskin toiminta/ toimiston käyttö

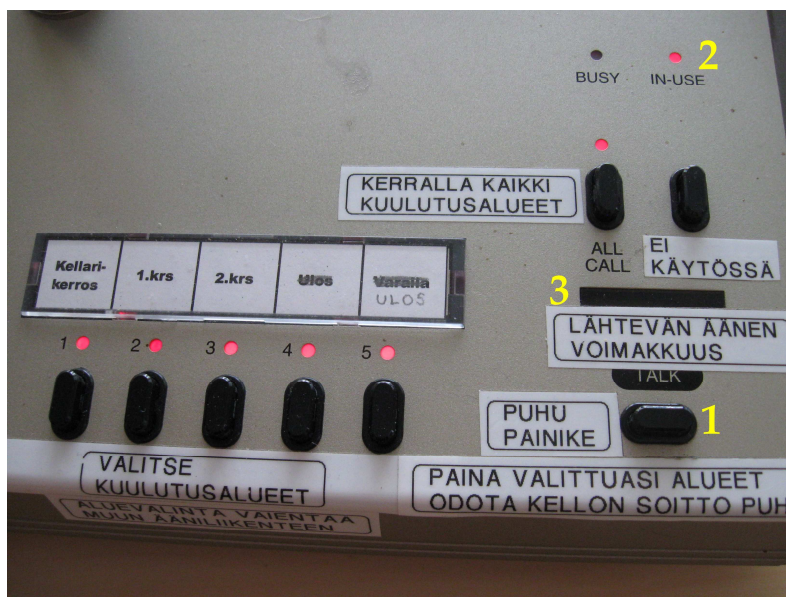
Kioskin toiminnasta löytyy ohjeet kioskin seinältä. Jos on kysymyksiä, soita ohjeesta löytyvään puhelinnumeroon (kioskivastaavat)

- Kioskin siisteys on isosten vastuulla. Roskat vieään roskiin ja tyhjät pullot siististi tiskin alle.
- Toimiston ovi täytyy pitää aina lukossa.
- Toimisto ei ole isosten hengailupaikka.
- Leiriläisillä ei ole toimistoon asiaa

Kuulutukset

Kuulutusten tulee olla selkeitä ja ytimekkäitä eikä liian pitkiä. Kuulutukset voivat olla hauskoja, kunhan asia tulee esille. Leiriläiset saavat kuuluttaa vain vetäjän luvalla.

- Voit valita kuulutusalueen sen mukaan, minne haluat kuulutuksen kuuluvan.
- Kuulutuslaitteen päävirtakytkin on kappelin ja yläkerran luokan välisessä tilassa harmaassa metallikaapissa.
- Kuulutuslaitteiden käyttö (kohdat numeroitu kuvassa)
 1. Pidä Puhu - painike pohjassa koko ajan puhuessasi
 2. Odota, että In use - valo ei enää vilku. Muuten ääni ei kuulu.
 3. Aamuherätyksissä tulee puhua niin hiljaa, että vihreä valo näkyy juuri ja juuri. Muissakaan kuulutuksissa valon ei ole hyvä muuttua punaiseksi.

Kämppien loppusiivous

Leirin loputtua huoneen asukkaat siivoavat omat huoneensa.

- Peitot ja tyynyt pudistellaan ulkona.
- Peitot ja tyynyt laitetaan samoin, kun ne olivat leirin alkaessa
- Roskat viedään roskeen, lattialta kerätään suurimmat roskat
- Lattioita ei tarvitse lakaista, koska siivoajat hoitavat sen.
- Huoneet tarkistetaan leirin lopuksi isosten toimesta.

Kännykkähotellin käyttö

Jos leirillä saa olla kännykät, ne kerätään yöksi kännykkähotelliin. Jokaiselle kännykälle on oma lokero.

- Hotellit löytyvät kioskin hyllystä
- Jokaisessa lokerossa on numero, joka kerrotaan kännykän omistajalle tämän tuodessa puhelimensa. Kännykän saa oikealla numerolla takaisin.
- Kännyköitä kerätessä tulee tarkistaa, että puhelimesta on sim – kortti.

Laulukirjat ja virsikirjat soinnuilla

Joskus leirillä lauletaan virsiä, joihin ei ole sointuja tavallisessa virsikirjassa. Silloin käytössä on soinnutettu virsikirja.

- Laulukirjoja säilytetään muovilaatikossa, joka yleensä on keskikerroksen luokassa
- Keskikerroksen luokan edessä olevasta kaapista löytyvät soinnutetut virsikirjat

Leirialueen rajat

Karttaan merkittyä leirialueen rajaa ei saa ylittää. Vetäjän erityisluvalla voi lähteä aamulenkille.

Leirillä kiellettyjen asioiden perustelu

Leirillä on kiellettyjä asioita. Niitä ei kielletä ilkeyttään vaan sen takia, että leiri sujuisi mukavammin.

- Miksi ei kännyköitä ja tietokoneita?
 - Leirille on tultu tutustumaan uusiin ihmisiin, ei räpläämään kännykkää tai tietokonetta.
 - Tämä koskee myös isosia. Vaikka usein isosella saa olla kännykkä mukana, sitä ei kannata pitää esillä leiriläisten nähden.
 - Kännykät mahdollistavat kiusaamisen vetäjien huomaamatta (kuvia voidaan laittaa nettiin ilman toisen lupaa).
 - Kännykät ovat suurin järjestyshäiriö tunneilla sekä yöaikaan.

- Miksi ei energiajuomia?
 - Pyysalo on julistettu energiajuomavapaaksi alueeksi, koska energiaa pitää saada muualta kuin pullosta.
- Miksi ei ulkopuolisia vierailijoita?
 - Ulkopuoliset vieraat häiritsevät leirin sujuvuutta.
 - Ulkopuolisissa vierailijoissa on aina turvallisuusriski
- Miksi kämppärauha?
 - Jokaiselle leirillä olevalle henkilölle tulee antaa mahdollisuus olla rauhassa omassa huoneessa.
 - Kämppärauhalla myös varmistetaan se, että kenenkään omaisuutta ei katoa huoneesta.
- Miksei tytöt ja pojat toistensa soluihin?
 - Kaikki eivät ole yhtä luontevia vastakkaisen sukupuolen seurassa.
 - Kaikille on annettava rauha käydä suihkussa ilman, että käytävällä tulee vastaan vastakkaisen sukupuolen edustaja.
 - Pyysalossa on paljon yhteisiä tiloja, joissa viettää aikaa, esimerkiksi valkoinen solu yläkerrassa.

Leiriläisten vastaanottaminen

Monelle alkava leiri on ensimmäinen. Isosten on siis hyvä olla vastaanottamassa leiriläisiä ja toivottaa heidät tervetulleeksi.

- Lastenleireillä autetaan pienimpiä kantamalla laukkuja
- Samalla kun opastetaan leiriläisiä, voidaan esitellä Pyysaloa.
- Isoiset eivät linnoittaudu juttelemaan keskenään vaan ottavat heti kontaktia leiriläisiin. Vastaanottaessa on kaikkein luontevinta tutustua uusiin ihmisiin

Leirisääntöjen valvonta

Leirin säännöt koskevat myös isosia. Kenenkään ei pidä alkaa kyttämään sääntöjen noudattamista.

- Parhaiten ”vahdit” sääntöjen noudattamista olemalla itse hyvänä esimerkkinä.
- Loppujen lopuksi leirisääntöjen valvonta on vetäjien vastuulla

Lipunnosto

- Lipunnostajat seisovat vierekkäin, samassa ringissä muiden kanssa, toisella on lippu taiteltuna sylissään.
- Kun vetäjä antaa luvan, lipunnostajat kävelevät lipputangon luo.

- Lippu kiinnitetään kiinnikkeistä naruun. Kiinnikkeissä on lovet, jotka laitetaan kohdakkain.
- Ei ole väliä kumpi lipun kiinnike laitetaan kumpaan narun kiinnikkeeseen.
- Lipussa on metalliset ja narussa muoviset kiinnikkeet

- Kun lippua aletaan nostaa, täytyy lipun pitelijän hieman avata lippua, jotta se nousee kunnolla.
- Lipun pitelijä seuraa katseellaan lippua ja odottaa, että lippu on ylhäällä.

- Kun lippu on ylhäällä, naru kiinnitetään tangon kyljessä olevaan kiinnikkeeseen.
- Narua ei tarvitse kietoa kokonaan. Riittää, että kierrät narun pari kertaa ympäri. Narun voi kiinnittää paremmin, kun muut ovat lähteneet.
- Lipunnostajat ottavat pari askelta taaksepäin, katsovat lippua ja palaavat takaisin rinkiin.

- Kun lippu lasketaan, lipunlaskijat pysähtyvät parin askeleen päähän tangosta, katsovat lippua ja menevät laskemaan lipun.
- Lipun kiinniottaja odottaa rauhallisesti, että lippu on tarpeeksi matalalla ja ottaa kiinni.
- Lippu kerätään kasalle syliin ja taitellaan myöhemmin.
- Lippu EI saa koskettaa maata.
- Lipun nosto ja lasku on kunnioittava tilanne joten lakit otetaan pois päästä ja ringissä seistään hiljaa. Lippua seurataan katseella.
- Virheistä ei pidä tehdä numeroa, vaan ne voidaan korjata myöhemmin.

Monitoimikenttä

Monitoimikenttä sijaitsee nurmikentän takana, Tuomas-kodalle menevän polun varrella. Tunnistat monitoimikentän sen ympärillä olevasta korkeasta verkkoaidasta.

- Monitoimikentällä voi pelata monia eri pallopelejä.
- Leiriläiset eivät saa mennä monitoimikentälle ilman isosta.
- Kentän ovi on pidettävä lukossa, kun siellä ei ole ketään.
- Kentän avain on sama, mikä käy muuallakin Pyysalossa.

Näytelmävaatevarasto

Näytelmävaatevarasto on alakerran luokassa. Isosten vastuulla on pitää näytelmävaatevarasto siistissä kunnossa.

- Viimeistään leirin loputtua varasto tulee siivota ja laittaa kaikki tavarat oikeille paikoilleen.
- Turhien tavaroiden pois heittäminen on suotavaa (erilaiset paperilaput, todella rikkinäiset tavarat jne.)
- Leiriläisillä ei ole asiaa näytelmävaatevarastoon ilman isosta
- Jos näytelmävaatteet likaantuvat, ne pitää pestä!

Palkkiolomakkeiden täyttäminen ja palautus

Palkkiolomakkeen voi antaa täytettynä leirin lopuksi vetäjälle. Samaan lomakkeeseen voit laittaa kolmen leirin tiedot.

- Kirjoita henkilötietosi (nimi, osoite, henkilötunnus..).
- Merkitse onko verokortti liitteenä, toimitettu aikaisemmin vai toimitatko sen myöhemmin.
- Täytä leirin tiedot. Leirin tarkoilla tuntimäärillä ei ole juurikaan merkitystä palkkion määrään.
- Palkkiolomake on palautettava saman kauden aikana.
- Syksyn palkkiolomakkeet on palautettava ennen vuoden vaihdetta.
- Kaikkein tärkeintä on laittaa oma allekirjoitus palkkiolomakkeen loppuun.
Palkkiota ei makseta ennen kuin paperissa on allekirjoitus!

- Voit katsoa seuraavalta sivulta malliksi täytetyn lomakkeen.

ISOSEN LEIRIPALKKIOLOMAKE

Kangasalan seurakunta

HENKILÖTIEDOT

Nimi Anu Kamppari		Henkötunnus 240489-****	
Lähiosoite Kukkakedontie 59		Postinumero ja -toimipaikka 36200 Kangasala	
Puhelin 040 ****	Käyty isoskoulutus / kokemus (ympyröi) a) 1. vuosi b) 2. vuosi c) yli 18 v. d) ei isoskoulutusta		
Tilinumero 598-614825	Verokortti (ympyröi) a) Niteenä b) toimittu aikemmin c) toimittu d) vero 60%		

1. LEIRI

Leirin nimi Old ladies		Alooi pvm 11.5.2014 klo 16.30	
Leirin vastuhenkilö Sirpa Hotari		Päättyi pvm 13.5.2014 klo 14.28	
Maksajan merkintöjä			
Palkkio	Festikoodi 1843	Kirjausmerkinnät	Pvm ja hyväksyjän allekirjoitus

2. LEIRI

Leirin nimi		Alooi pvm: klo:	
Leirin vastuhenkilö		Päättyi pvm: klo:	
Maksajan merkintöjä			
Palkkio	Festikoodi 1843	Kirjausmerkinnät	Pvm ja hyväksyjän allekirjoitus

3. LEIRI

Leirin nimi		Alooi pvm: klo:	
Leirin vastuhenkilö		Päättyi pvm: klo:	
Maksajan merkintöjä			
Palkkio	Festikoodi 1843	Kirjausmerkinnät	Pvm ja hyväksyjän allekirjoitus

13.5.2014

Päivämäärä

Anu Kamppari

Isosen allekirjoitus

Palkanmaksun aikataulut

Isospalkkiolomakkeen on käytävä työalavastaavan hyväksyttävänä, ennen kuin palkanlaskija voi maksaa palkkiot.

- Matkallaan palkanlaskijalle lomake saattaa kiertää kolmella eri työalavastaavalla, koska samassa lomakkeessa voi olla kolmen eri työalan leirejä
- Isospalkkiot jäävät tärkeysjärjestyksessä viranhaltijoiden säännöllisten kuukausipalkkojen laskemisen jalkoihin
- Käytännössä palkkiot tulevat maksuun usein 1-2 kuukauden sisällä. Älä siis hermostu, jos palkkioita ei kuulu kahden viikon päästä siitä, kun olet palkkiolapun postittanut seurakuntaan

Paloturvallisuus

Palohälytyksen sattuessa, kaikkien pitää kokoontua nurmikentälle. Jos hälytys tulee yöllä, lähimmästä ovesta ulos! Kukaan ei lähde hakemaan kenkiä tai takkia.

- Isoiset voivat pihalla kerätä oman ryhmänsä lähelleen, jolloin paikalla olevien laskeminen on vetäjille helpompaa, varsinkin varhaisnuortenleireillä
- Tässäkin asiassa isosten tulee näyttää esimerkkiä.
- Nurmikentälle on tultava vaikka olisi muualla "turvassa"

Pelialin käyttö

Isoiset valvovat, että pelisalia käytetään oikein eikä mitään rikota. Jos jotain menee rikki vahingossa, ilmoitus heti vetäjille. Tarpeen vaatiessa vetäjät voivat sulkea pelialin.

- Pelisalissa on aina mukana isonen
- Isonen myös valvoo, että kaikki halukkaat saavat pelata vuorollaan

Raamattujen muistolauseiden kirjoitus

Muistolause tarkoittaa Raamatun kohtaa, jonka tahdot antaa muistoksi leiriläiselle. Muistolauseiden on tarkoitus olla sellaisia, mistä leiriläiselle jää hyvä mieli. Parhaimmillaan muistolauseen muistaa vuosienkin jälkeen.

- Isosten on hyvä sopia yhdessä, kirjoitetaanko muistolauseet. Leiriläiset voivat tuntea eri arvoisuutta, jos osa isosista ei kirjoita muistolauseita.
- Voit etsiä jokaiselle oman tai kirjoittaa kaikille ryhmäläisille saman.
- Jos et keksi itse muistolauseita, kysy vetäjiltä tai kokeneemmilta isosilta apua.

Raamoksen pitäminen

Kokoontumispaikan tulee olla rauhallinen, jotta kaikki saavat keskittyä asiaan. Muiden ryhmien lähellä olo häiritsee.

- Isosen tehtävänä on rohkaista ryhmää ajattelemaan itsenäisesti.
- Tärkeintä ei ole oikeat vastaukset vaan yhteinen pohdinta.
- Jos ryhmäläiselle vastausten keksiminen on vaikeaa, kysy kysymyksiä tai osoita jae mistä vastaus löytyy.
- Älä hyväksy ”en mä tiedä” – vastausta.
- Hiljaisuus ei ole aina merkki huonosta ryhmästä. Nuoret saattavat pohtia vastauksia mielessään, varsinkin jos kyseessä on henkilökohtainen kysymys.
- Jos ryhmässä ilmenee ongelmia, puhu asiasta vetäjän kanssa hyvissä ajoin.
- Jos leiriläiseltä tulee vaikea kysymys, kirjaa kysymys ylös, kysy vetäjältä ja vastaa myöhemmässä raamiksessa

Ruokailun valvonta

Isokset levittäytyvät istumaan leiriläisten joukkoon ruokailussa. Ei muodosteta omaa isosten pöytää. isokset pareittain, hyvä tutusta leiriläisiin

- Leiriläisten joukosta on helpompi pitää yllä ruokarauhaa ja ruokailun yhteydessä on hyvää aikaa tutustua leiriläisiin.
- Erityisesti varhaisnuortenleireillä on hyvä olla apuna ja tarvittaessa kantaa pienempien tarjottimia.

Ruokalaulut

Ruokalauluissa tärkeintä on ruuan siunaaminen, ei erilaisilla sävelmillä leikkiminen.

- Isokset laulavat ääneen, jotta leiriläiset oppivat sävelen.
- Leirin aluksi kannattaa muutaman kerran laulaa perusversiolla.
- Kannattaa laulaa myös muita ruokalauluja kuin vain ”Nyt silmäin alla Jeesuksen”.

Saunan lämmittäminen

1. Virta laitetaan päälle pääkytkimestä.
2. Käännä kellokytkimestä kuinka kauan sauna on päällä. Parempi laittaa liikaa aikaa kuin liian vähän.
3. Odota 5 sekuntia ja varmista, että valo syttyy.

- Älä koske muihin kuin kahteen esiteltyyn nappulaan.
- Sauna kannattaa laittaa päälle noin puoli tuntia ennen saunavuoron alkua.

Saunavalvonta

Saunassa pitää olla joku valvomassa, jotta minimoidaan vahingot.

- Varhaisnuortenleireillä päätetään etukäteen saunavalvontaisen.
- Jokainen huolehtii omasta vuorostaan.
- Varhaisnuortenleireillä leiriläisiä ei saa päästää saunaan keskenään.

Seurakuntaan mukaan kutsuminen

Leirin jälkeen kiinnostus seurakunnan toimintaa kohtaan on kaikkein suurin. On tärkeää, että jokainen leiriläinen saa kutsun mukaan toimintaan.

- Isonen antaa kuvan seurakunnasta ja seurakuntalaisista.
- Isonen on avainasemassa kutsumassa leiriläisiä toimintaan mukaan.
- Kesällä on hyvä kutsua leiriläisiä Reinola- ja Rekola - iltoihin.
- Isosen ei pidä teeskennellä, että kaikki seurakunnan toiminta on hänen mielestään erinomaista. On puhuttava rehellisesti omista hyvistä kokemuksista.

Tupakointi

Tupakoida saavat vain ne leiriläiset, joiden vanhemmat ovat tietoisia tupakoinnista. Vetäjillä on tieto asiasta ja he ilmoittavat miten toimitaan.

- Tärkeintä tupakoinnin valvonnassa on salapolttamisen ja siitä aiheutuvien tulipaloriskien estäminen.
- Jos löydät leiriläisen tupakoimasta salaa, ilmoita siitä välittömästi leirin vetäjille.

Uimavalvonta

Uimavalvojana pitää aina olla vähintään yksi 18-vuotias. Varhaisnuortenleireillä isokset sijoitetaan uimavalvojiksi ennen leiriä.

- Saunojen aikana saa uida vain omassa rannassa eli pojat eivät ui tyttöjen rantaan eivätkä tytöt ui poikien rantaan. (mikäli käytetään kahta saunaa)
- Erityisesti varhaisnuorten leireillä täytyy olla selvillä, kuinka monta on uimassa ja kuinka monta on saunassa
- Laiturilta ei saa hyppiä! ranta niin kivinen
- Vedessä ei saa tapella tai nousta toisen hartioille vedessä.

Ulkoläksyjen suorittaminen

Ulkoläksyjen kuulusteleminen on yksi isosen tehtävistä. Ulkoläksyt opetellaan sanatarkasti. Pelkän asian ytimen muisteleminen saattaa alkaa vääristyä mielessä.

- Sanatarkka osaaminen on myös selkeä linja, jolloin kaikilla isosilla on sama raja eivätkä leiriläiset joudu eriarvoiseen asemaan isosesta johtuen.
- Jos ryhmässäsi on hyvin vaikeasti ulkoläksyjä oppivat leiriläinen, keskustele asiasta vetäjän kanssa. Hän päättää, kuinka toimitaan.
- Vie leiriläinen suorittamaan ulkoläksyä jonnekin rauhalliseen paikkaan, ei kaikkien edessä

Veneilyn valvonta

Veneillä saa vapaa-aikana, kun aikaa on riittävästi. Soutu – ja polkuveneet täytyy kiinnittää tukevasti rantautuessa, jotta ne eivät karkaa. 1 vene pelastusveneenä.

- Veneestä ja polkuveneestä ei hypitä veteen!
- Veneessä olevilla pitää aina olla pelastusliivit kiinnitettynä oikein.
- Veneeseen saa mennä kerrallaan vain kolme.
- Polkuveneeseen saa mennä vain kaksi kerrallaan
- Rannassa täytyy olla yli 18 – vuotias valvoja

Yhteys vetäjiin kaikissa asioissa

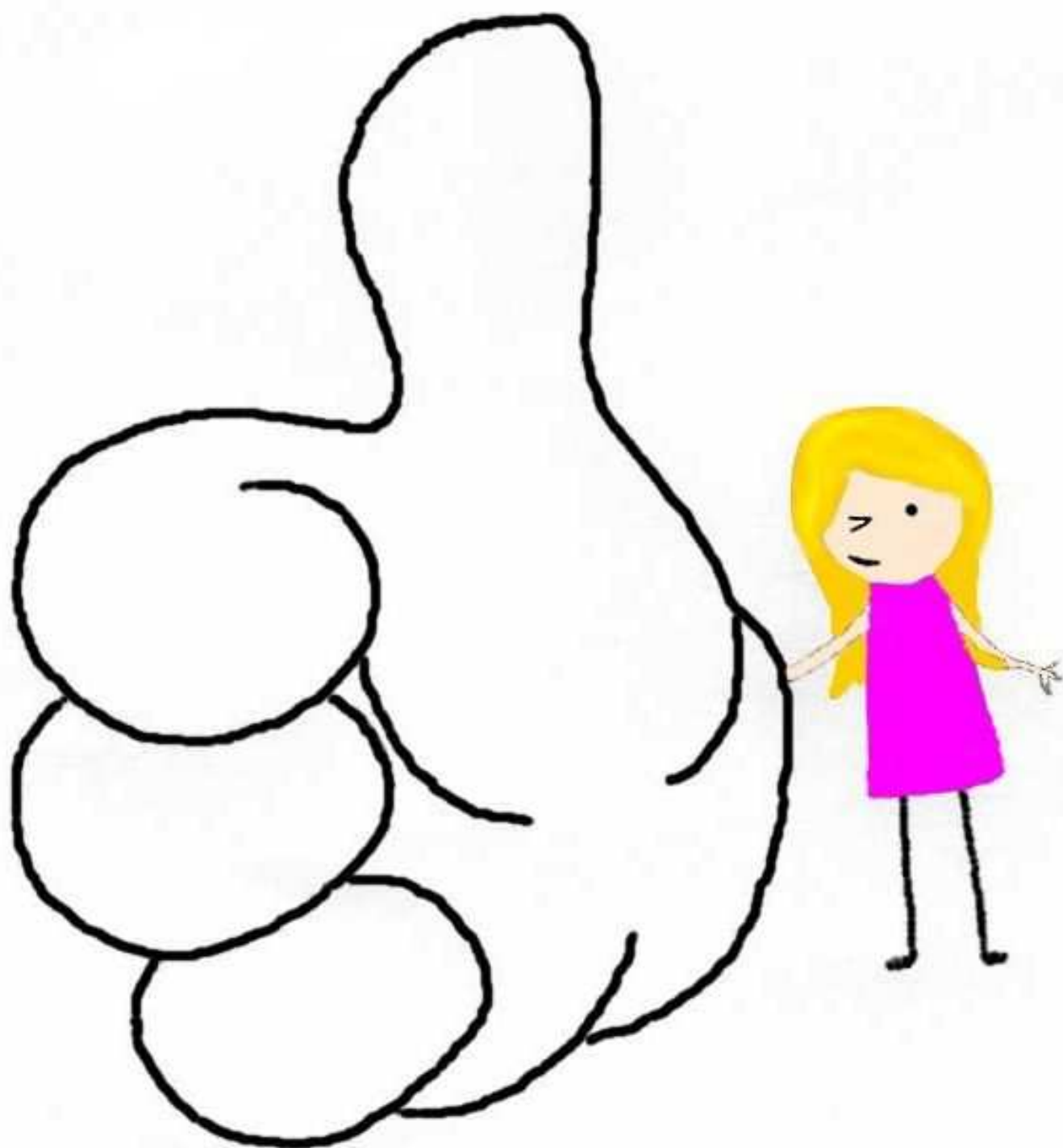
Isojen yksi tärkeimmistä tehtävistä on kertoa vetäjille juuri niitä asioita, joita leiriläiset harvoin sanovat suoraan vetäjille.

- Isonen on tärkeä linkki leiriläisten ja vetäjien välillä
- Vetäjä ei voi ottaa huomioon ongelmaa tai korjata sitä, jos hän ei tiedä siitä
- Leirillä tapahtuneista ikävistä asioista tiedotetaan turvallisuusvastaavalle, joka ilmoittaa asiasta tarvittaessa kirkkoherralle.
- Isoiset eivät levittele omia versioitaan!!

Yövalvonta

Useimmilla leireillä on yövalvoja sisällä. Asiasta kannattaa muistuttaa leiriläisiä, jotta he eivät säikähdä vierasta ihmistä käytävässä.

- Jos kuulet leiriläisten suunnittelevan yöseikkailuja, kerro asiasta heti vetäjille.
- Isoiset eivät koskaan lähde mukaan yöseikkailuihin eivätkä varsinkaan järjestä omia!!
- Niillä leireillä, joilla ei ole yövalvontaa, isosten on hyvä olla valppaana ja pitää hiljaisuutta yllä.
- Jos isoset eivät saa hiljaisuutta aikaiseksi, täytyy hakea vetäjä apuun.

Kysely isosen oppaasta

Sukupuoli:

Ikä: _____

Nainen

Mies

1. Mikä oli hyvää oppaassa?

2. Mitä kehitettävää löysit?

3. Olisiko oppaasta apua?

4. Oliko opas mielenkiintoinen?

5. Muita huomioita

6. Saako vastauksiani käyttää Anu Kampparin opinnäytetyössä?

- Kyllä
- Ei

Kiitos vastauksistasi!

Anu